Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 115 (16638) | 1984 оной майн 19, суббото | Сэн 3 мүнгэн.

[К]ПСС-эй ЦК-гай [ПОЛ]ИТБЮРОДО

...гай Политбюрогой ээлжээтэ заседани бо... ...ажахые хүгжөөлгэдэ, уласхоорондын бай... ...дэ хэдэн асуудалнуудые зүбшэн хэл...

...гаса хуряалгын үедэ Россин Федераци... Казахстанда хүдөө ажахын продукци ав... ...ые хангаха нэмэлтэ хэмжээнүүдые По... ...лоо. Бии байгаа бүхы транспортые тех... ...нь саг болзор соонь һайнаар хангахын, ...тэрэнииe ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэ... ...ын ашаа зөөлгэ дээрэ хүдэлдэг хүнүүдтэ ...бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха, һайнаар амар... ...ла эрхэ байдал байгуулха тухай саг үр... ...а хандуулхын тула ажалша коллектив ...ой хүдэлмэри эмхидхэхыень республикан... партийна, совет, ажахын органуудта даал...

...гай Политбюрогой даалгабаритай зохилдуу... Министрнүүдэй Соведэй Кавказай уула дээ... бариха гэһэн даабаринууд һайшаагдаба. Энэ барилга хүнүүдые, ашаа зөөлгые нилээд ...казиин совет республиканууудта үйлэдбэ... ...дые саашадань хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ ...йна.

Черненко болон Б. Н. Пономаревой Пор... ...унис партиин Генеральна секретарь Ал... ...уулзалгын дүнгүүдые КПСС-эй ЦК-гай ...шаагаа. Энэ уулзалга дээрэ мүнөө үеын ...суудалнуудаар КПСС-эй болон Португа... ...ин хараа бодолой ниитэ нэгэн байһаниинь ...агдаа. Португалиин коммунистнуудай шэн ...тэй КПСС-эй хэлбэришэгүйгөөр һанаалаа ...иинь мэдүүлэгдээ.

...рилэгшэд Испаниин король 1 Хуан Кар... ...өөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдые ЦК-гай Полит... ...сэбэ. Испаниин гүрэнэй толгойлогшын ...р Советскэ Союзда ерэлгэ эб найрамда... байдал зөөлэрүүлгын, уласхоорондын түг... ...рүүлгын аша туһада хоёр ороной хоорон... саашадань хүгжөөхэ, үгээ һайнаар ойл... ...гохо байна гэжэ тэмдэглэгдээ.

...арһа яһанай илгаа гаргагшадай ябуулга... ...эй мүнөөнэй захиргаанай дэмжэһэнһээ ...рикын урда хубида тохёолдоһон байдал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Анголо, Мозамбик бо... ...арай гүрэнүүдые, мүн колониализм болон ...ын урда хубиие сүлөөлхын түлөө тэм... ...скэ Союзай урдынхидал мэтэ батаар дэм... ...нь онсолон заагдаа.

...лон гадаадын политикын бусад зарим КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой заседани ...нүүд баталагдан абтаба.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГА 84

ШАНАРЫНЬ ҺАЙН

Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхозой Түнхэнэй отделениин механизаторнууд майн 2-һоо эхилжэ, ороопото ургамалнуудаа тарижа захалаа. Эдэнэр байгша ондо бүхыдөө 1500 гектарта тарилга хэхэ түсэбтэй. Һүүлэй дүнгөөр эндэхи таряашад табан зуугаад гектарта шэниисэ, зуу гаран гектарта горох тариба.

Ажахын тракторна-тарян ажалай бригадын гэшүүд энэ жэлдэ хамтын подрядай гуримаар хүдэлжэ, энэ харюусалгатай хаһаа богони болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэхые оролдоно. Тусхайлан хэлэбэл, тэдэнэр эртын ороһото ургамалнуудые эдэ үдэрнүүдтэ дүүргэхээр хараална.

Хабарай тарилгада отделениин дүршэлтэй механизатор Александр Андриевскиин даадаг агрегат түрүүлнэ.

Н. ДАГБАЕВ.

ХАРА ТАРЯАГАА ТАРИЖА ДҮҮРГЭБЭ

Загарайн районой «Гигант» колхозой таряашад май һарын эхеэр харюусалгатай хаһаа эмхитэй һайнаар эхилһэн байна. Энэл ажахын Загар Григорьевич Шитинэй даадаг тракторна-тарян ажалай бригадынхид тарилгынгаа агрегадуудые хаһа сагтань поли дээрээ гаргаа һэн. Тус коллектив баян ургаса ургуулдагаараа район болон совхоз дотороо суутай болонхой. Эдэнэр нёдондоной дүнгөөр тарялангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 12,5 центнер орооһо суглуулжа, түсэбөө 102,6 процент дүүргэһэн байна.

Энэ түрүү коллективэй гэшүүд хэдэн тээһээ сугларханшье һаа, дүршэлтэй бригадирай хүтэлбэри доро хүдэлхэдөө ниимэ үндэр дүн туйлана бшуу. Ингэжэ эбтэй эетэйгээр ажаллахадаа тэдэнэр ехэ салин хүлһэшье олоно ха юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ тус бригадын механизаторнууд нэмэлтэ түлбэри ехээр абаһан байна.

Бригадир нүхэр З. Г. Шитин амжалта түгэсөөр ажаллаһанайнгаа түлөө Ажалай Алдар Солын гурбадахи шатын орденоор шагнагданхай.

Тэрэнэй даадаг бригада энэ жэлдэ хараалагдаһан бүхы хүдэлмэреэ богони агротехническэ болзорто, һайн шанартайгаар хэхэ зорилготой ажаллажа байна. Эдэнэр мүнөө хара тарягаа гүйсэд тарижа дүүргээд, бэшэ культурануудаа тарижа эхилбэ.

Т. БАДМАЕВА.

ТҮРҮҮШҮҮЛ ОЛОШОРНО

Жэл бүхэндэ ороһо тарянай тогтууритай баян ургаса хуряадаг Хурамхаанай районой Һахалиин совхозой суута механизатор Георгий Серебренниковэй хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд хабарайнгаа тарилгын хүдэлмэриие эмхитэйгээр, шударгыгаар ябуулжа байнхай. Һүүлэй мэдээгээр эндэ 281 гектарта шэниисэ. 230 гектарта хара таряа. 50 гектарта ороһото холимог ургамалнуудые тариһан байна.

Механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ дүршэлтэй трактористнууд Виктор Георгиевич Любовников, Анатолий Николаевич Иванов гэгшэд онсо шалгарна.

Түрүүшын үдэрһөө тарилга хэхэ агрегадта ажалладаг Георгий Рупышев, Виктор Изместьев, аха дүү Михаил, Геннадий Бурцевууд халаанайнгаа даабари сүм дүүргэжэ, онсо шалгарна. Дурсагдагша ажахын механизаторнууд эртынгээ ороһото ургамалнуудые тарижа дүүргэхэ дүтэлэнхэй.

Н. ЦЫБИКДОРЖИЕВ.

ҮДЭР ҺҮНИИЕ ИЛГАНГҮЙ

Байгша ондо ороһо тарянай үндэр ургаса абахын тула Оронгын совхозой механизаторнууд бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулһан байна. Тэдэнэр хабартаа хэрэглэгдэхэ хамаг техникээ саг соонь бэлэн болгожо, газарай гэдэхэтэйнь сасуу поли дээрээ гаргаа бэлэй.

Мүнөө үедэ П. Кишиктуев, С. Рябов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг ажахын тоосооной бригадануудай гэшүүд үдэр һүниие илгангүй хүдэлнэ. Һүниин халаанда газар хахалагдана, үдэрынь сеялкэнүүд табигдажа шиигтэйхэн хүрьһэн руу хүрэнгэ хаягдана. Үсэгэлдэрэй мэдээгээр тус ажахынхид шэниисэ тариха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхын хажуугаар 431 гектарта хара таряа, 200 гектарта ешмээн, 255—обёос тараяад байна.

Газарай хүрьһэ хамгаалха талаар хүдэлмэри эндэ яһала һайнаар эрхилэгдэнэ гэжэ тэмдэглэлтэй. Юуб гэхэдэ, ажахын тарялангай ехэнхи талмай дээрэ ороһото ургамалнууд һужааглагдан таригдана, мүн хүрьһэ хамгаалгын техникэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Совхозой огород дээрэшье ехэ хүлгөөтэй. Овощ ургуулагшад мүнөө үедэ 5 гектарта морхооб, 1,5 гектарта бусад ургамалнуудые тариба.

Д. ДЫМБРЫЛОВ.

ТАСС ҺУУЛДЭИ МЭДЭЭСЭЛ

НАУЧНА БЭДЭРЭЛГЫН ҮРЭ ДҮН

КИЕВ. (ТАСС). Эмхидхэгдэһэн байгуулагдаһанһаа хойшо 50 жэлэй хугасаа соо соо УССР-эй Наукануудай академиин Е. О. Патоной нэрэмжэтэ электро-гагналгын институт эрдэм, техникын хүсэтэ комплекс болотороо ургаа.

Гагналгын, тусхай электрометаллургиин талаар эрдэм, техникэ, технологи хүгжөөлгэдэ, эрдэмтэ кадрнуудые бэлдэлгэдэ ехэ габьяатай байһанайнгаа түлөө институт Октябриин Революциин орденоор шагнагдаба.

Коллективэй баярай суглаан майн 17-до болобо. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Украинын Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Щербицкий институдай тугта үндэр дээдын шагнал зүүлгэбэ.

Энэ коллективтэ барюулагдаһан үндэр дээдын шагнал институдай хүдэлмэрилэгшэдэй амжалта туйлалтануудые гэршэлһэн ябадал болоно.

Эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтые хурдадхахын тулада бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэдэсээ, дүй дүршэлөө элсүүлхэбди гэжэ суглаанда хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедые, нүхэр К. У. Черненкые найдуулба.

[КПСС-эй] ОБКОМДО, БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ [СОВЕДТ]Э, ОБЛСОВПРОФТО БОЛОН ВЛКСМ-эй ОБКОМДО

...м, Буряадай ...рнүүдэй Со... ...ба ВЛКСМ-эй ...һаахын түлөө ...иалис мүры... ...үлөөнь дээ... ...дбэрилхэ та... ...идхэлэй түрүү ...ологи үргэнөөр ...рилготойгоор ...абаа. ...гурбан мянга... клуб эмхидхэ... ...ынь баталаг...

Гурбан мянгатанай зэргэдэ орохо гэһэн уряа доро һү һаалиин фермэнүүдэй, бригадануудай, звенонуудай болон һү һаалиин мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ниитэ политическэ хүдэлмэри эмхидхэхэ талаар эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулхаар Хүдөө ажахын министерство, «Плодоовощхоз» нэгэдэл, «Птицепром» трест, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком, районуудай партийна, совет, профсоюзай болон комсомолой организацинууд уялгалагдаа.

Һү һаалиин мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй социалис мүрысөөнэй ябаса, мүн түрүүшүүлэй дүй дүршэл али бүхы талаарнь дэлгэрэнгыгээр харуулхаар республикын болон районуудай газетэнүүдэй редакцинууд, Телевидени болон радио-дамжуулгын комитет уялгалагдаба.

[ҺААЛ]ИШАДАЙ КЛУБ ТУХАЙ ДҮРИМ

...үнеэн бүриһөө гурбан мян... ...һү һааһан һаалишадые нэ... ...ой Эдеэ хоолой программа ...тэ горитой нүлөө үзүүлхэ

...ехээр һаахын түлөө социа... ...дэ оролсоһон һаалишадай ...е дээшэлүүлхэ зорилго та...

...правленинүүд, совхозуудай ...бусад предприятинуудай ...артийна, профсоюзай болон организацитай хамта түрүү... ...гэшүүндэ оруулха дурад... ...өө ажахын министерствэдэ, ...хүдэлмэрилэгшэдэй проф... ...до оруулха байна.

Хүдөө ажахын министерст... ...эй обком үнеэн бүриһөө гур... ...ын дээшэшье һү һааһан тү... ...й дүнгүүд тухай материал... ...бүхэндэ январиин 15-һаа хо... КПСС-эй обкомдо дам... ...эй. Энэ материалаар Ми... ...Соведтэй, облсовпроф болон ...омтой хамтын тогтоол ба... ...эдэниие клубай гэшүүндэ

...дэлдэ оруулагдаһан түрүү... ...тоол, мүн тэдэнэй дүрэ зу... ...а Бурятии», «Буряад үнэн» ...рлигдожо, дүй дүршэлынь ...гоор бэшэгдэхэ байна.

...үндэ КПСС-эй обкомой, Министрнүүдэй Соведэй, обл... ...лон ВЛКСМ-эй обкомой ду... ...ом, 13х18 сантиметр хэм... ...фото-зурагтайгаар (фото... ...убликын агропромышленна ...ашуулгын түбэй жасаһаа ...оулагдаха юм. Мүн үнеэн ...ан мянган килограмм һү ...түхэригэй, 3,5 мянган кило... ...шадта 100 түхэригэй, 4 мян... ...һү һааһан һаалишадта 125 тү... ...бэлэг (үнэтэ бэлэгүүд ажахын ...худалдагдан абтаха) болон ...хүдэлмэрилэгшэдэй проф... ...ой Советскэ Союз соогуураа аяншалха аяншалгын путевконууд үгтэхэ юм.

Даалгагдаһан бүлэг үнеэдһээ жэлдээ тус бүриһөө 3 мянган килограмм һү һааһан, хамтын подрядаар ажалладаг бригада, звенонуудай гэшүүн бүхэн бултадаа клубай бүридэлдэ оруулагдаха байна.

Клубай гэшүүндэ оруулагдаһан бригада болон звенонууд хубиин урмашуулгаһаа гадна хамтадаа хэрэглэхэ үнэтэ бэлэгээр (телевизор, магнитофон, уран зохёолой болон тусхай литературын библиотекээр) шагнагдаха байна. Эдэ бэлэгүүд республикын агропромышленна нэгэдэлэй урмашуулгын түбэй жасын мүнгэ зөөрэер худалдагдан абтаха юм.

Ажахынуудай захиргаан, партком, профсоюзай болон комсомолой комитедүүд һаалишадай ажалладаг газарта, мүн гэртэнь гоёон шэмэглэгдэһэн мэдээсэл үлгэжэ байха. «Эндэ тэды ондо тэды мянган килограмм һү һаажа, КПСС-эй обкомой бюрогой, республикын Министрнүүдэй Соведэй, облсовпрофой болон ВЛКСМ-эй обкомой шиидхэбэреэр республикын гурбан мянгатанай клубай гэшүүнээр абтаһан һаалишан ажалладаг гү, али ажаһуудаг гэжэ нэрэ, обог, фамилиень аржытар бэшэгдэхэ зэргэтэй.

Гурбан мянгатанай клубай гэшүүд телевидениин болон радио-дамжуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, дүй дүршэлөө дэлгэрэнгыгээр хөөрэхэ болоно. Мүн һү үйлэдбэрилхэ талаар ажалай эмхидхэлэй түрүү онол арга, технологи дэлгэрүүлжэ, залуушуулые, һурагшадые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ байна. Тиихэдэ ажалда коммунис ёһоор хандаха хүдэлөө үргэдхэхөөр, мүн клубай гэшүүдые олошоруулхаар социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ болоно.

Республикын клубай зүблөөнүүдые жэл бүри март, сентябрь һаранuудта Улаан-Үдэ городто үнгэргэхэ.

Һаалишан бүхэн урид туйлаһанаа дахяад дабтабал, удаадахи хаһадань клубай гэшүүнээр үлөөгдэхэ байна. Жэлдэ үнеэн бүриһөө 3 мянган килограммһаа бага һү һааһан клубай гэшүүд клубай бүридэлһөө гаргагдаха ёһотой.

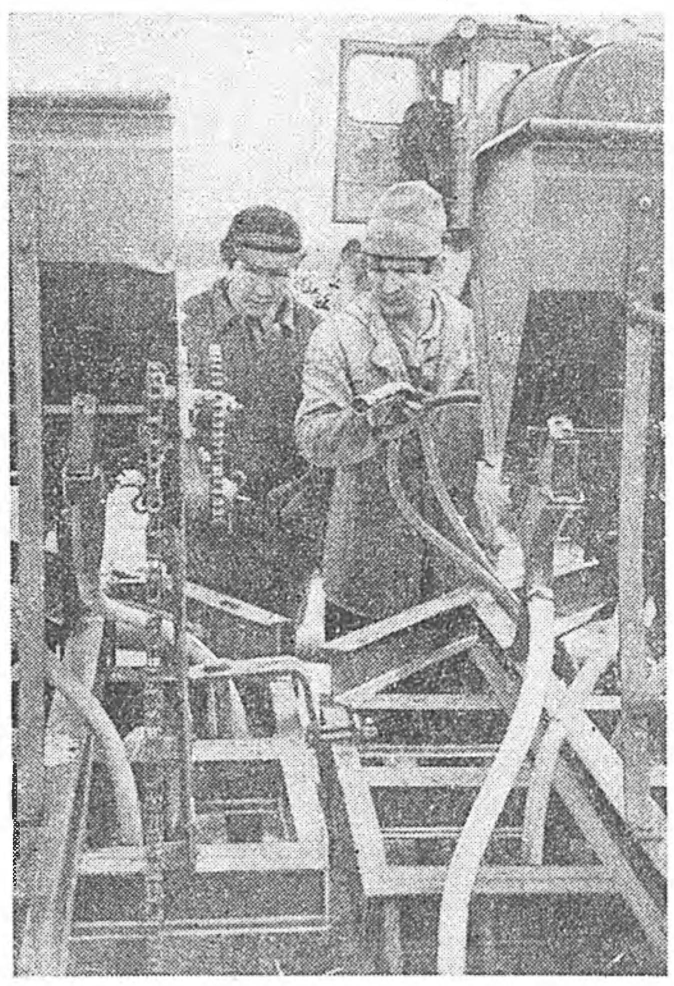

ТҮЛЭГ ДУНДАА

Хоринн районой Үдын совхоздо хабарай тарилга түлэг дундаа. Ажахын механизаторнууд байгша ондо ороһото болон тэжээлэй ургамалнуудай тогтууритай баян ургаса ургуулхын түлөө бүхы бэлиг шадабаряа гарган ажаллана. Эндэхид 3750 гектарта ороһото ургамалнуудые тариха түсэбтэй юм. Тиихэдэ совхозой нэгэдэхи отделениин механизаторнууд 1685 гектарта ороһото ургамалнуудые тариха даабари абанхай.

Эдэ үдэрнүүдтэ эртын ороһото ургамалнуудые тариха хүдэлмэридэ Виктор Тыхеевич Мункуевай хүтэлбэрилдэг тракторна тарян ажалай бригадын гэшүүд онсо шалгарна. Тэдэнэр урид зохёогдоһон графигайнгаа ёһоор тарилгаяа саг болзортонь һайн шанартайгаар ябуулна.

Механизаторнууд үглөөнэй харанхыһаа үдэшын боро хараан болотор агрегадуудаа һаадгүй хүдэлгэжэ, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Бригадир В. Мункуев дүршэлтэй механизатор Александр Яковлевтай хөөрэлдэнэ. 2. Түрүү механизатор В. И. Плешков. 3. Тарилгын агрегадуудай сеялкэнүүд үрэһэнэй ороһоор дүүргэгдэнэ.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фототекст.

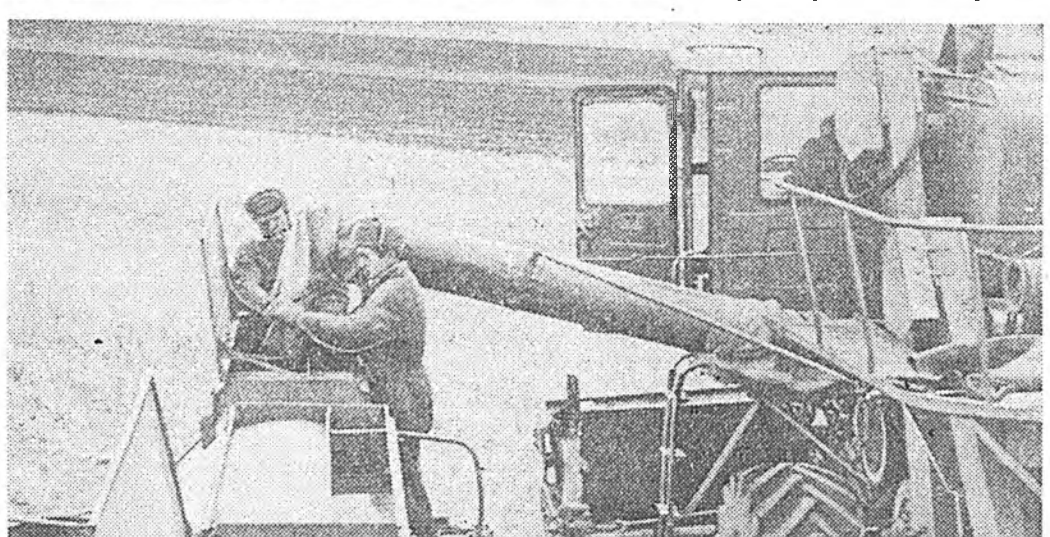

ШАГНАЛ

Республикын ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнь түлөө түрэһөөр 80 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, союзна удха шанартай тусхайта пенсионер Кирилл Михайлович **Мадаевые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаба.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй УКАЗ

Буряадай АССР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй һунгалта үнгэргэхэ талаар Мухар-Шэбэрэй районой Түгнын һунгуулиин 128-дахи округой һунгуулиин окружной комиссиин бүридхэл баталха тухай

«Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй һунгалта тухай» Буряадай АССР-эй Хуулиин 23-дахи, 24-дэхи, 26-дахи, 57-дохи статьянуудтай зохилдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум **иигэжэ тогтообо:**

Буряадай АССР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй һунгалта үнгэргэхэ талаар Түгнын һунгуулиин 128-дахи округой һунгуулиин окружной комиссиие удаадахи ниитын эмхинүүд болон ажалай коллективүүдэй түлөөлэгшэдһөө бүридүүлэн баталха:

Комиссиин түрүүлэгшэ **Ширипов** Жамьян Цыдыпович—Хушуун-Үзүүрэй дунда һургуулиин хүдэлмэрилэгшэдэй коллективһээ.

Комиссиин түрүүлэгшын орлогшо—**Иванов** Михаил Петрович—«Путь Ленина» колхозой колхознигуудһаа.

Комиссиин секретарь **Кононова** Галина Григорьевна—Түгнын дунда һургуулиин хүдэлмэрилэгшэдэй коллективһээ.

Комиссиин гэшүүд:

Батуев Мунко Найданович—Мухар-Шэбэрэй районой эд хэрэглэгшэдэй бүлгэмэй союзһаа.

Будаев Борис Будаевич — «Эрдэм» совхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай коллективһээ.

Гомбоева Цыпилма Рыгзеновна—«Знамя Ленина» колхозой колхознигуудһаа.

Горюнова Екатерина Ермиловна—«Эрдэм» совхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай коллективһээ.

Кушнарев Геннадий Макарович — «Знамя Ленина» колхозой колхознигуудһаа.

Семышева Елизавета Сысоевна—Сутайн совхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай коллективһээ.

Чимитова Валентина Сультимовна — «Знамя Ленина» колхозой колхознигуудһаа.

Цыренгармаев Григорий Бадмажапович—«Знамя Ленина» колхозой колхознигуудһаа.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан
1984 оной майн 17.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ЛИТЕРАТУРЫН, ИСКУССТВЫН ҮДЭРНҮҮД ЗЭДЫН РАЙОНДО

ДУУ, ХҮГЖЭМ ЗЭДЭЛЭЭ

...алшадай тү... ...ан эдеэнэй дээ... ...эмэн, дабһан ...дээрэ барин, ...ССР-эй искусст... ...ын, соёлой ...дые амарша... Арадай депута... ...райсоведэй ...түрүүлэгшэ ...республикын ...ие амаршал... ...арадай артист, ...рэнэй ба Бу... ...эй республи... ...дай лауреат, Б. Ямпиловта ...ай ажабайда... ...ын харилсаа ...зохёохы хү... ...лха хүсэлэн... ...дэрнүүдтэ бо... ...ууд манда ...үүдые бэлэглэхэ гэжэ найданабди,—гэжэ үгэ соогоо тэрэ тэмдэглэлээ. Социалис Ажалай Герой, СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат, Борьёогой совхозой ахалагша хонишон Г. Л. Рабдаев Зэдын ажалшадай зүгһөө уран бэлигтэниие амаршалжа, айлшаднай бэлиг шадабаряараа манай урма зоригые бадраан, саашанхи амжалтануудта уряалха бэзэ гэжэ найдажа байһанаа мэдүүлэв.

Ингэжэ тус райондо Буряадай литературын, искусствын үдэрнүүд уржадэр эхилээ һэн.

Республикын 60 жэлэй ойе уттуулан баригдаһан, сагаан гранит шулуугаар шэмэглэгдэһэн гоё һайхан соёлой ордон соо 600 гаран хүн суглараа.

КПСС-эй обкомой соёлой таһагые даагша Д. Т. Цыремпилов Буряадай АССР-эй литературын, искусствын туйлалтануud тухай тобшохоноор хөөрэбэ.

РСФСР-эй арадай артист, оперо болон баледэй академическэ театрай ахамад режиссёр С. Д. Будажапов нютагаархидаа хани халуунаар амаршалаа. Удаань тус театрай артистнуудай концерт эхилбэ.

РСФСР-эй арадай артист Д. Дашиевай, СССР-эй арадай артист—К. Базарсадаевай, Буряадай АССР-эй арадай артист Л. Шоболовой, М. И. Глинкын нэрэмжэтэ дуушадай бүхэсоюзна конкурсын лауреат В. Бальжинимаевай гүйсэдхэһэн дуунуудые сугларагшад илангаяа халуунаар угтаба.

Баледэй суута хатаршад О. Короткова, В. Павленко, Л. Протасова гэгшэд «Арюун гоохон Ангар дүүхэй», «Корсар» гэһэн зүжэгүүдһээ хэһэгүүдые харуулжа, харагшадта ехэтэ һайшаагдаа.

Тэрэл үдэртөө уран зураашадай бүтээлнүүдэй выставкэ Петропавловкада нээгдэжэ, хүн зониие һонирхуулһан байна. Ажалай баатарнуудай арюун һайхан дүрэ зурагуудые мүнхэлэн бүтээхыень, ажабайдалые үнэн зүбөөр зураглахыень уряалжа, КПСС-эй Зэдын райкомой нэгэдэхи секретарь С. Б. Жаргалов выставкэ нээхэдээ, үгэ хэлээ. РСФСР-эй арадай уран зурааша Д-Н. Дугаров өөрынгөө бүтээһэн Г. Л. Рабдаевай дүрые районой соёлой байшанда бэлэглэбэ.

Мүн Х. Намсараевай нэрэмжэтэ гүрэнэй буряад драмын академическэ театрай артистнар А. Салынскиин «Барабанщица» гэһэн зүжэгые Дэрэстын соёлой байшан соо, гүрэнэй ород драмын театрайхид А. Дударевай «Богоһо» гэһэн зүжэгые Зэлтэрэдэ харуулба.

Тиихэдэ республиканска кукольна театрай бүлэг Мустай Каримай «Петухай тээрмэ» гэһэн зүжэгые Борьёо нютагта табиһан байна.

Уран зохёолшод Ч-Р. Намжилов, Г. Раднаева, Г-Д. Дамбаев, К. Карнышев гэгшэд Петропавловкын дунда һургуулиин һурагшадтай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Булагай фермын һаалишадтай уулзажа, зохёохы ажал ябуулга тухайгаа хөөрэжэ үгөө.

Композиторнуудай бүлэг Буряадай радио, телевидениин гүрэнэй комитедэй оркестртэй хамта Гэгээтэдэ, «Лотос», «Байгалай ритмнүүд» гэһэн ансамбльнуудай артистнууд Оёор, Алцаг нютагуудта концерт харуулаа.

Н. НАМСАРАЕВ,
манай корр.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые дэлгүүлхын түлөө

МҮРЫСӨӨНЭЙ ЭРШЫЕ УЛАМ ШАНГАДХАХА

Арадай ажахын hалбари бүхэндэ түйлагдаhан амжалтануудые саашадаа улам батадхаха ёhотой гээд КПСС-эй ЦК-гай февралиин, апрелиин (1984 он) Пленумүүд дээрэ онсологдоhон байна.

Партиин райком, районой партийна организацинууд КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ талаар эмхидхэлэй, ойлгуулгамжын хүдэлмэри улам үргэдхэжэ байнхай. Тингэжэ үйлэдбэриин участок бүхэндэ, хүтэлбэриин бүхы шатануудта гүрэнэй, ажалай болон гүйсэдхэлэй журам бүри бэхижүүлхэ, бүтэмжэтэй hайн эрхэ байдал тогтоохо, социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, бага гаргашатайгаар эсэсэй үрэ дүнгүүдые түйлаха талаар ехэ ажал эрхилэгдэнэ. Партиин хараалhан зорилгонуудые бүхы коммунистнууд, ажалшад ойлгуулжа, урма зоригыень бадаруулжа, эршэтэ ажалда уриалнабди.

Ашаг үрэтэй ажал ябуулгануудайнгаа нэгэ заримуудыень эндэ дурдалтай. hара бүхэнэй табанда малшадай үдэр үнгэргэнэбди. Энэ үдэр мал ажалай коллектив бүхэнэй hарын туршада хэhэн ажалай дүнгүүд согсологдоно, зүбшэн хэлсэгдэнэ. Мүн энэл үедэ политэмхидхэгшэд болон шефүүд ажалшадтай уулзажа хөөрэлдэнэ. Мүн hара бүхэнэй гурбадахи четвергтэ ниитэ политүдэр үнгэргэгдэдэг юм. Иимэ политүдэрнүүд ниитэ пол аргаар үнгэргэгдэнэ. Юуб гэхэдэ, энэ үдэр партиин райкомой бүхы хүдэлмэрилэгшэд ажалшадтай уулзажа, ажал хүдэлмэриин тухай хөөрэлдэнэ. Политүдэрнүүд «Сибиряк», «Маяк» колхозуудта, Түнхэнэй совхоздо үнгэргэгдөө. Мүн журамай үдэрнүүд үнгэргэгдэдэг болонхой.

Манай райондо хүдөө ажахын үйлэдбэри гол hуури эзэлдэг гээшэ. Гэхэтэй хамта промышленна предприятинуудай зарим тэды амжалтатай хүдэлжэ байна гээд онсолмоор ха. Жэшээнь, продукци худалдаха нэгэдэхи кварталай түсэб үлүүлэн дүүргэгдөө. Мүн үнгэрhэн апрель hарадашье жэгдэ hайнаар хүдэлжэ гараба. Түрүү предприятинуудай тоодо тоhоной, үрэ жэмэс болбосоруулдаг заводууд, леспромхоз, типографи болон бусад ороно. Тиихэдэ ажалшадай ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангадаг хүдэлмэрилэгшэд урдахи зорилгонуудаа бэелүүлээ. Барилгын эмхинүүдшье, тусхайлбал, заhабарилга-барилгын участок нэгэ жэгдээр хүдэлнэ.

Тэрэшэлэн хүдөө ажахын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, колхоз, совхозуудта ажалай эмхидхэл hайжаруулха асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулагдана. Тингэжэ мүнөө район дотор эрхилэгдэжэ байгаа хүдэлмэриин ашаар бараг үрэ дүнгүүд түйлагдана. Жэшээлхэдэ, үнгэрhэн жэлдэ сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье, 1982 онойхидо орходоо 12190 центнерээр ехэ ороohон хуряагдаhан, мүн үбhэ тэжээл горитой сомогдоhон байна. Мүн бусадшье тэжээл ехээр нөөсэлэгдөө юм. «Мир» колхозой В. Д. Митриковэй хүтэлбэрилдэг тракторно-таряан ажалай бригада гектар бүриhөө 29,8 центнер ороohо хуряажа, онсо шалгарhан байна. «Маяк» колхозой луговод Л. П. Черных даажа абаhан сабшалангайнгаа гектар бүриhөө 28,6 центнер үбhэ хуряажа суурхаа hэн. Түнхэнэй совхозой овощевод Т. И. Шубина гектар бүриhөө 247,6 центнер огородой эдеэ суглуулжа абаhан байха юм.

Байгша ондо колхоз, совхозууд үндэр, баян ургаса абахын тула газар тарялангаа бүхыдэнь hайжаруулхые оролдоно бшуу. Газарай хүрьhэ хамгаалха зональна гурим нэбтэрүүлхэ, агротехникын түрүү опол аргануудые хэрэглэдэг болохо талаар зарим тэды хэмжээ ябуулганууд абтаа. Жэшээлхэдэ, байгша оной хабарай тарилгын урда тээхэнэ таряашад болон механизаторнуудай семинар-зүблөө үнгэргэhэн байнабди. Суглараршадай урда манай республикын эрдэмтэд үгэ хэлээ юм. Тэндэ мүн байгша ондо шиидхэгдэхэ зорилгонууднай тодорхойлогдоо бэлэй. Тингэжэ мүнөө жэлдэ гектар бүхэнhөө 15,8 центнер ороohо, хартаабха —97 центнер, овощ —156 центнер, 270 центнер силос болгогдохо ургамалнуудые хуряаха түсэб табигдаа. Эдэ үдэрнүүдтэ газар тариалан дээрэ тракторно-таряан ажалай 24 бригада, тэжээл үйлэдбэрилгын 4 звено, луговодуудай 15 звено, хартаабхашадай 1 звено, овощ ургуулха 7 звено хамтын подрядай гуримаар хүдэлжэ захалаа. Үнгэрhэн жэл мал ажалай продукнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха түсэбүүд дүүргэгдэнгүй үлэшоо. Тиимэhээ эдэ бүгэдэнhөө тобшолол хэжэ олон тоото хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлhэн байнабди. Тэрэнэй ашаар хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ болон гүрэндэ худалдаха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые горитойгоор үлүүлэн дүүргэбэбди. Тодорхойлходо, hү гүрэндэ худалдаха түсэб 112, мяха—109 процент дүүргэгдөө. Жэлэй эхинhээ hү болон мяха үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха талаар Түнхэнэй, Харбяангуудай, Туранай болон Саяанай совхозууд, «Восточные Саяны», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд hайн дүнгүүдые түйлаа. Түнхэнэй совхозой Шартайн фермын хид hаалишадай дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Мүн эндэ «Маяк» колхозой Далахайн, «Восточные Саяны» колхозой Таhархайн hү hаалиин фермэнүүдэй коллективүүдые онсолон тэмдэглэлтэй. Районой эрхим түрүү hаалишад Н. Б. Доржиева, Е. Д. Убушеева, Р. С. Вяткина, Л. В. Булгутова, Р. И. Халтанова, Г. Д. Бандеев болон бусад үндэр дүнгүүдые туйлана. Мүн эрхимүүдэй тоодо Туранай совхозой мал адуулагшад Г. Г. ба Д. Д. Надановтан, «Сибиряк» колхозой хонишод аха дүүнэр Усольцевууд, Саяанай совхозой адуушан С. Г. Отбоев болон бусад ороно.

1983—1984 онуудай үбэлжэлгэ урда жэлэйхиhээ эмхитэйгээр үнгэржэ байна. Энэ харюусалгата хаhада ниитын малай гарзада ороолго нёдондо жэлэйхиhээ нилээд үсөөрөө. Жэшээлхэдэ, эбэртэ бодо малай гарза хоролто 30 процент, хонидой—2 дахин үсөөрүүлэгдөө. Нёдондонойхидоо орходоо эхэ малhаа олон түл абтаа. Ойрын үдэрнүүдтэ гүрэндэ мяха тушааха талаар 6 hарын түсэб дүүргэгдэхэ байна.

Байгша жэлэй түрүүшын хахад жэлэй, мүн бүхыдэнь энэ жэлэй ба арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын тула районойнгоо ажалшадай дунда социалис мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлхэ зорилготойгоор партиин райком болон райгүйсэдком апрелиин 1-hээ майн 1 болотор габшагай ажалай hара соносхоhон байна. Тэрэнэй дүнгүүд майн 1-нэй үдэр согсологдожо, фермэнүүдэй, бригаданuудай, отделениинүүдэй ажахынуудай, предприяти болон эмхинүүдэй дунда илагшадта КПСС-эй райкомой дамжуулгын Улаан тугууд болон вымпелнүүд барюулагдаа.

Иигээд байхада, жэлэй эхинhээ хойшо түйлаhан амжалтануудаа бэхижүүлхэ гээшэмнай эгээл шухала болоно.

«Мүнөө абаhан эршээ тэрэ заандань үргэлжэлүүлхэ, зорилгонуудые бодото дээрэнь шиидхэхэ» гэhэн ниитын эрмэлзэл, партиина болон гүрэнэй талаhаа экономикые хүтэлбэрилгын хэм хэмжээе хэлбэришэгүйгөөр дээшэлүүлхэ, hайн hайхан хубилалтануудые эдэбхитэйгээр хүгжөөхэ, тогтонижоhон бата шэнжэ шанар тэрээндэ үгэхэ гээшэ мүнөө шухала...» гэжэ КПСС-эй ЦК-гай февралиин (1984 он) Пленум дээрэ нүхэр К. У. Черненко хэлээ hэн. Энэ заабарине хүтэлбэри болгон, ажалай улам үндэр үрэ дүнгүүдые түйлаха хэрэгтэ ажалшадые элсүүлхэ гэhэн эрилтэ улам шангаар табигдана.

В. ТАХАНОВ,
КПСС-эй Түнхэнэй райкомой нэгэдэхи секретарь.

КОММУНИСТ ТУХАИ ХӨӨРӨӨН

АЖАЛША БЭРХЭ БҮЛЭ

«Коммунист Ц-Х. Дамшаева түйлаhан амжалтаараа hанаагаа зааханшье амаруулдаггүй ёhо заншалтай хүн. Дамшаева шэнги иимэ омог дорюун коммунистнуудтай байhан хадза манай Буряадай областной партийна организаци хүсэн түгэлдэр ха юм»,—гэжэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. М. Беляков, Хэжэнгын районой hунгагшадай hунгалтын урда тээхи суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, онсолон дурдаа hэн.

Цырен-Ханда Цыреновна Дамшаева hайн үүлтэртэ хони үсхэбэрилдэг Загаhатын совхозой ахалагша хонишоноор ажалладаг. Тэрэ гуша наhаяа үшөө гүйсөөгүй эхэнэр. Гэбэшье олон жэлдэ хүдэлжэ, дүй дүршэлөөр угаа баян болонхой, нэрэ солоёо дуудуулжа ябаhан хонишон гээшэ. Чисаанын дунда hургуули дүүргэн сасуугаа, 1972 онhоо эхилжэ, хонин hүрэг харууhалжа, үсхэбэрилжэ ябана бшуу. Түрүүшын жэлнүүдтэ Цырен-Ханда республика дотороо суутай хонишон ябаhан, Ажалай Улаан Тугай ба «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденуудтай өөрынгөө эхэ Лума Цыреновна Дамшаевагай hургаал заабари доро хүдэлдэг hэн.

Забайкалиин үүлтэрэй буряадай түхэлэй, нарин ноохотой хонидые бии болгон үсхэбэрилгэдэ өөрынгөө хубитые оруулалсаhан, колхоз болон совхозой үйлэдбэриин ветеран наhанайнгаа амаралтада гарахадаа, hүрэг хонидоо өөрынгөө басаганда дамжуулан даалгаhан юм.

Цырен-Ханда эхынгээ хэрэгые, нэрэ солоёо суурхуулан үргэлжэлүүлжэ ябана. Тэрэ жэл бүхэндэ нэгэ жэгдэ зуун эхэ хонин бүхэнhөө дунда зэргээр зуунhаа олон хурьгадые абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ, ажахынгаа хонин hүрэгые үсхэбэрилхэ хэрэгтэ ехэ туhа нэмэри хэдэг байна бшуу. Гадна мүн лэ жэл бүхэндэ ноохо хайшалха, хурьгадай шэгнүүр нэмээхэ түсэбтэ даабаринуудые ходо үлүүлэн дүүргэдэг бэлиг шадабаритай малшан юм.

Наймадахи, юhэдэхи, арбадахи түсэбтэ табан жэлнүүдэй, мүн арбан нэгэдэхи табан жэлэй үнгэрhэн гурбан жэлэй туршада Ц-Х. Дамшаевагай толгойлдог хонишодой бригада өөhэдынгөө харууhалдаг hүрэгэй тоо толгойе хоёр дахин олошоруулжа, районой хонишодой социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ходо ябаhан шэн габьяатай.

Ц. Х. Дамшаева 1980 онhоо Э. Ш. Гончикжапов нүхэртэеэ сугтаа хүдэлнэ. Эрдэм Шагдарович юhэн жэлэй туршада шофероор ажаллаhан байна. Совхозой эрхим жолоошодой нэгэн ябаhан. Теэд дүрбэн жэлэй саада тээ, юрэдөө, гэр бүлөөрөө хамта нэгэл газарта хүдэлөө hаамнай hайн лэ hэн хаш даа гэлсэжэ, бултадаа хонишод болоhон байна. Цырен-Ханда Эрдэм хоёрой ажабайдал билтаран салгиданхай, hанаан бодолынь хододоо тэниглэн тэгшэ байдаг. Хоюулан Ленинскэ партиин гэшүүд юм. 1982 оной май hарада нэгэл үдэр хоюулан сугтаа партийна билеэдээ абаа hэн.

Нютагаархиниинь Цырен-Ханда Цыреновна Дамшаевада ехэ этигэл найдабари үзүүлжэ, тэрэниие Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадаар hунгаhан байна. Ц-Х. Ц. Дамшаева хүнүүдтэ анхаралаа ехэ хандуулдаг, hунгагшадайнгаа үгэhэн захяануудые заатагүй дүүргэдэг ёhо гуримтай. Тиигэжэ республикын Верховно Соведэй депутат Бүтүү гэжэ газарта ретранслятор бодхоолгодо, үйлэдбэриин элдэб объектнүүдые барилгада ехэ туhа хүргэhэн габьяатай. Совхозой түб hууринhаа аяар холо, шэдхэ ой модоной оёорто гэхээр газарта ажаhуудаг малшад мүнөө Москвагай хара сагаанмшье, үнгэтэйшье телевизионно дамжуулга харадаг болонхой.

Хонишон бүлын гэртэнь ороходоо, баян библиотекыень хаража hонирхохот. Ленинэй зохеолнууд, уран hайханай, тусхай литература энэдэнь дүүрэн байдаг. Эдэ хоёр зооветеринарна шэнэ ном hудар ехэл анхаралтайгаар уншадаг, эхэ хонин бүриие эхирлүүлдэг арга дүршэлэй нюусые тайлбарилан шудалха, өөhэдынгөө ажалда нэбтэрүүлхэ гэhэн эрмэлзэлээ хүсэлдүүлхые оролдожо байдагынь магтамаар.

Гэхэ зуура совхозойнгоо түрүү хонишодой баян дүй дүршэлые халан хэрэглэхые, өөhэдынхиеэ бусадта дамжуулхые тэдэ хоёр хүсэдэг юм. Цырен-Ханда Цыреновна техник-үрэжүүлэгшын мэргэжэлые эрхимээр шудаланхай. Искусственна аргаар үрэжүүлhэн хонидынь хори гаран хоног соо булта хурьгалдаг. Намартаа hайса таргалhан хонидой хурьгад өөдэргэн байжа, бүрин бүтэнөөр, түргэнөөр түлжэнэ. Үбэлжэлгын үедэ хони, хурьгадайнгаа эдихэ үбhые өөhэдөө сабшажа, hүрилжэ абадаг гуримтай.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабарияа нэгэ процентээр үлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые хахад процентээр нэмэжэ хямдаруулха гэhэн зорилго КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленум хараалаа hэн. Тэрэниие залуу коммунистнууд Ц-Х. Ц. Дамшаева, Э. Ш. Гончикжапов дайшалхы хүтэлбэри болгон абаhан байна. Тэдэнэр зуун эхэ хонин бүхэнhөө 110-hаа үсөөн бэшэ хурьгадые түлжүүлхэ, хонин бүриhөө 4,5 килограммhаа бага бэшэ ноохо хайшалха гэhэн угтамжын түсэб абанхай.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, Ажалай Алдар Солын III шатын орденто Ц-Х. Дамшаевагай даадаг хонишодой бригада абаhан уялгаяа нэрэ солодоо хүрэмөөр бэелүүлжэ шадаха байhаниинь лабтай. Коммунистнуудай хэлэhэн үгэ бодото хэрэг хоёр заяандаашье алгасахагүй байhаниинь найдамтай.

А. ЧИМИТОВ,
«Хэжэнгын гол» газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэ.

hАРЬДАГАЙ БЭЛШЭЭРИДЭ hЭРЮУХЭН...

АДУУН hҮРЭГӨӨ ОЛОШОРУУЛАЯ

Хайшаашье хара хэтэ мүнхэдөө хайладаггүй мүльhэ саhан дуулгатай шобхо үндэр Саяанай уула, хадануудай орой тойроод шобхойлдожо, hүрөөтэйхэнээр сайран харагдана. Үүлэгүй сэлмэг эртэ үглөөгүүр наранай hаргама элбэг элшээ haял гамгүйгөөр сасажа байхада эдэ ууланuудай оройе хаймадан шэртэхэдэ hайхан даа. Хүхэ номин огторгойн гүн руу дүүлихэеэ байhан годлиин үзүүртэл адли хушуурhан хурса оройнуудынь наранай элшэдэ шаргал алтаар сардажархиhандал ялабхиха юм. Тэрэ үглөөгүүр хамагhаа эртэлhэн Сырен-Доржо Жамсаевич Унжуевай газаа гарахада сэлмэг, hэбшээ hалхигүй, аали намдуу байба. Ая гангын, үнгын сэсэг, ногооной хангалтама үнэрөөр анхилhан үглөөнэй сэбэр агаараар сээжэ дүүрэн амилhан Сырен-Доржын голой эрьедэ хүрэжэ ерэхэдэ, хаанаhаашьеб бии болоhон елэн хара үнгэтэй аад, улаан хоншоортой шогнуулнуудай пишаганалдан элихэнь обёорогдоо hэн. Адуушан хүбүүн шогнуулнуудые хараhаар «Эй даа, яаhан бузар юумэн гээшэб. Үглөөдэрhөө газаамнай hалхи шуурган боохонь. hарьдагай бэлшээридэ hүрэгөө туужа гараха түсэбнай баhал хойшолуулагдахань. hайн үдэр хүлеэhээр бүхэли нажараа эндээ үнгэргэхэмнай гээшэ гү?» гэн гэр тээшээ ярашаба.

...Үглөөдэрынь, үшөө гурбан үдэр огторгой бараан хара үүлэнүүдээр бүрхөөгдэжэ, hалхитай хүйтэн бороо забда залигүй шааяа бэлэй. Эдэ үдэрнүүдтэ hүрэг адуу hарьдагай бэлшээри абаашахаhаа байха эрьежэ бэлшээхэншье хүшэрхэн hэн. Таhалгаряагүй ороhон бороодо нэбтэ норохоhоо гадна яhанай хуудамаар үлеэhэн хүйтэн hалхинда шэрбүүлхэдээ хүнэй тэсэхын аргагүй бэлэй.

Адуушан Сырен-Доржо Дагба дүүтэйгээ эдэ үдэрнүүдтэ hүрэгөө суглуулаад, hайн үдэрнүүдэй тогтохые хүлеэжэ, ойро тойроноо бэлшээгээ hэн. Энэ үедэ тэрэ холын hарьдагай бэлшээридэ абаашаха хүнэhэ хоолоо суглуулжа, колхозой түб — Балагта hууринда хэды дахин ошожо ерээ. Холын харгыда түхеэрэлсэhэн эхэнь, эгэшэнэрынь баhал сүлөөгүй. Табан тамгын томо тогоо hарабша доро тодхогдоhон шулуун дүли дээрэ табяад гал түлижэ, нэгэ мэшээг шахуу шаргал шэнисын ороохо хуурража, багахан шэрэм нюдүүр соогоо нюдэжэ, гурил болгожо, брезентээр оёгдоhон туулмагта хэжэ бэлдээ юм.

Зунай үглөөгүүр абаhаар hэрюухэн байhан аад, үдэрэй тэн богохоhоо хойшо аяма халуун эхилжэ, hоно, батаганашье элбэгжээ hэн. Үдхэн шэрэнги соогуур, шэнэhэн модоной хоорондуур зурыhан зүргэ харгыгаар хоёр зуугаад адуу мори hарьдагай хормой тээшэ туужа ябаhан адуушан хүбүүдэй «hы-ы, чу-уу» гэлдэн ябахань ой соо холоhоо суурятана. Тиихэдэ жэл бүхэндэ энэл үедэ hарьдагай тунга ногоотой, тунгалаг уhатай бэлшээридэ туугдадаг hүрэг адуун харгыгаашье мэдэнхэй, ульгамаар саашална. Гансал зарим дааган, унагад зүргэлhэн hүрэгhөө хадууржа, үдхэн шэрэнги модо руу шурган зайлахаяал hанаха юм. Адуушадай нэгэниинь эмээл дээгүүрээ бүгтэрүүлhэн ашаатай мориёо хойноо хүтэлэнхэй, бүхы hүрэгэйнгөө hүүл дахан аалихан гэшхүүлнэ. Дагбын аха Сырен-Доржо hүрэгэйнгөө урда гаранхай захадан ябана. Адуушадта хамhалсахаар колхозой правлениhээ эльгээгдэhэн эмээл моритой гурбан шиираг залуу хүбүүд баhал hубаринхай, hүрэг адуу захадалсана.

Эртэ үглөөгүүр гараhан эдэнэр үдэшэндөө, наранай хадын саана орохын тэндэ зуhалангайнгаа отогто хүрэжэ ерээ бэлэй. Адуушад байрадаа ерэhээр адуу моридоо суглуулжа, харанхы болохоhоо урид тоолоод, Дагбын хүтэлhэн мориной эмээл дээрэхи ашаа буулгажа, хүнэhэ хоолоо, унтаха унтарияа, аяга амhартаяа отогтоо оруулаад, сайгаа ууржа, ан-бун амараа бэлэй.

Үглөөдэрынь хамhалсахаар ерэhэн [illegible]

орохоор юм. Арбаад жэлэй туршада адуушанаар таhалгаряагүй ажаллажа байhан Сырен-Доржо ахань эдэ бүгэдые hайн мэдэхэ болонхой.

— hарьдагай бэлшээридэ сэлмэг үдэрнүүдтэ гоёхон даа. Агааршье сэбэр, hэрюухэн байдаг. hүрэг адуун холошье ошохогүй, нөгөө элбэгтэй нуурай эрьеэр атарлан бэлшэдэг. hалхитай аадарай гү, али мүндэрэй ороходо, хура бороогой таhалгаряагүй шааяхада хүшэрхэн байдаг. hарьдагта залин бууходаа аймшагтай. Хура бороотой, бүрхэг харалган үдэрнүүдтэ ойро тойрон шоно, баабгай олошордог. Энэ үедэл бидэ hэримжэтэйгээр, hүрэгhөө холодонгүй адуу моридоо бэлшээнэбди, — гэжэ Сырен-Доржо Жамсаевич Унжуев тайлбарилаа hэн.

Дагба дүүтэйгээ даажа абаhан гүүртэдэнь мүнөө 180 шахуу адуу морид харууhалагдана. Үнинэй адуушан нёдондо бүхы 70 гүүнhээ табяад унага абажа, гарза хороогүй түлжүүлээ бэлэй. hүүлэй жэлнүүдтэ Ахын районой «Коммунизм» колхозой адуушад адуу моридойнгоо үүлтэрыень hайжаруулха хүдэлмэреэ холын хараатайгаар ябуулна. Эндэ хүндэ ашаа шэрэхэ мяхалиг бэетэй, ородой үүлтэрэй хоёр азарга асарагданхай. Тиихэдэ өөhэдынь дүрбэн азарга мүн лэ hүрэгтэнь табигданхай. Дурсагдагша гүүртэ даажа абаhан эдэ адуушад колхозойнгоо нүгөөдэ бригадатай— Борис Сыренович Габановай хүтэлбэрилдэг коллективтэй мүрысэдэг юм. Байгша ондошье эдэнэр социалис мүрысөөнэй хэлсээ баталан абаhан байха.

hарьдагай бэлшээридэ hүрэг [illegible]

хогүй, орьёл торьёл хүhөө шулуундал адли борсойлдон. Тэндээ бэлшээжэл байдаг заншалтай.

Нютагайнгаа hургуули түгэсхэжэ, түрэл ажахыдаа хүдэлмэрилхөөр үлэhэн Сырен-Доржо Унжуевай ажаллаhан арбаад жэлэй туршада нилээд олон бэрхэшээлнүүд ушарhан байха.

...Хэдыхэн жэлэй саада тээ бэлэй. hарьдагай бэлшээридэ нүүжэ ерэhээр hараhаа үлүүтэй болоод байгаа. Энэ үе соо наратай сэлмэг, hүрэгөө бэлшээхэдэ одоол зохид hэн. Теэд август hарын эхинhээ тэнгэри бараан хара үүлэнүүдээр бүрхөөгдэжэ, үдэр бүри хура бороон орожо эхилбэ. Эгээл энэ үеэр Сырен-Доржын туhалагша хүбүүниинь арбаад үдэрэй туршада үбhэ хуряалгада ябалсахаяа доошолhон байгаа. Гансаарханаа hүрэгөө hахижа үлэhэн гэрэ хоёрдохи хоногhоо тухашаржа захалаа hэн. Загинта аадарай шааяхадал, дээрэ hарьдагта заабол hалхилха. Хүйтэн аадарта сохюулhан hүрэг адууниинь тогтожо бэлшэхэгүй, хушуурлаад лэ доошолхоёо буляалдаха. Нэгэ иимэ үдэр хүхэ зулмаг болотороо норошоhон Сырен-Доржо hүрэг адуугаа отогтоо дүтэлүүлээд, сайлахаяа байрадаа хүрэжэ ерээ hэн. Үглөөгүүр бэлдэhэн термостэй халуун сайгаа ууржа дулаасаад, газаашаа гаража hүрэгөө хараашалхадань обёорогдобогүй. Сошордоhон адуушан hүрэг адуунайнгаа мүр улые дахан нилээд саашалба. Теэд hалхита аадарта туугдаhан моридынь зогсолтогүй хабсагайн эрье тээшэ шэгдэhэн байба. Сырен-Доржо моринойнгоо ябадал түргэдхэжэ, [illegible] руун урагшаа хаймадан шэртэхэдээшье hүрэгөө обёороогүй. Угтажа ошоходоошье уулзаагүй. Нилээд удаан ябажа, шэнэhэн модоной арадахи шулуун хабсагайн тохойдо бүхы hүрэгэйнгөө сугларaад байхые хараа hэн. Хүрэжэ ерэхэдэнь хүйтэн hалхитай аадарhаа бэеэ нюуhан морид азарганuудтаа хүреэлэгдэнхэй байбад. Сырен-Доржо hүрэг адуугаа тэндэhээ туужа гаргаха үедөө сабидар гүүнэй жаахан унаганай хойто хүлөө шулуунда гэмтэhэниие обёороо hэн. Тэрэ дары түргөөр моринhоо буужа, хухарhан хүлтэй унагаяа барижа, эмээл дээгүүрээ бүгтэрүүлэн ашажа унахагүйгөөр уяад, hүрэгэйнгөө хойноhоо аалихан дахасалдажа гараад, отогтоо ерээ бэлэй. Эндээ Сырен-Доржо унаганайнгаа хүлдэ модо тааруулан уяад, багахан хорёо соогоо хаагаа hэн. Тэрэ үдэр унаганай хүлөө шулуунда хабшуулжа хухалhаниинь адуушанда ехэхэн hургаал болоо hэн. Сырен-Доржо нүгөөдэ нүхэрэйнгөө дороhоо бусатар адуугаа hэримжэтэйгээр, хараahaa алдангүй бэлшээдэг байгаа. hарьдагта, орьёл торьёл хүhөө шугуутай хадалиг бэлшээридэ адуу харууhалхада бэрхэтэй, гэнэтэйшье юм. Хура бороотой нойтоной үедэ унаганhаа байха гүйжэ ябаhан тахагүй моридой мэлигэр елэн шулуун дээрэhээ халтиржа хабсагай руу халиха, гэмтэхэшье ушар байдаг. Эдэ бүгэдэ усал аюулыень уридшалан hэргылхэ гээшэ адуушадта тусгаар дүрим болонхой.

Мориной хүсэндэ батаар түшэглэhэн эндэхи нютагта эмнигые эмээллэжэ hургаха дуратай залуу шииираг хүбүүд олон даа. hүрэг адуунай hарьдагай бэлшээридэ гаргагдахаhаа урид hургагдаха эмнигүүд баригдажа, эзэдтэнь даалгагдадаг гуримтай. Зундаа эдэ эмнигүүдээ косилкада хүллэжэ номгоруулдаг байха юм. Тобшолбол, намар болотор нилээд бэежэhэн, унамхай номгоноор hургагдаhан байдаг.

Эмниг моринд эльгээрээ дурлаhан хүн гэжэ байдаг лэ ха. Балшар бага наhанhаа эхэ эсэгэтэйгээ дахасалдан hүрэг хайнагуудые бэлшээхэдээ унадаг байhан хашан хара дагадхадаа дадажа, дам саашадаа моринд дурлажашье болоо. Мүнөө өөрөө адууша[illegible]

В. ЖИГЖИТОВ.

Ленинградай далайн худалдаа наймаанай портын коллектив үнгэрhэн жэлэй түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэhэн юм. Тэдэнэр түмэр замшад болон автомобилистнүүдтэй нягта холбоотойгоор хүдэлдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ленинградай портдо. «Лада» түхэлэй автомашинануудые ашалга.

СЕМИНАР-ЗҮБЛӨӨН

РСФСР-эй «Знание» бүлгэмэй областной, краевой болон республиканска правлениинүүдэй дэргэдэхи ниитэ-политическэ эрдэмые идхан дэлгэрүүлхэ талаар научно-методическа соведүүдэй түрүүлэгшэнэрэй семинар-зүблөөн Ленинград хотодо боложо дүүрэбэ. Тус семинарта «Марксистско-ленинскэ үзэл суртал — совет хүнүүдые коммунис ёhоор хүмүүжүүлгын үндэhэ hуури» гэhэн асуудал зүбшэгдөө.

Россин Федерациин мэдээжэ эрдэмтэд, ниитын ажал ябуулагшад, уран зохёолшод, уран зураашад, ниитэ-политическэ эрдэмэй элдэб hалбаринуудай түлөөлэгшэд семинар дээрэ үгэ хэлэhэн байна.

Тэрэ семинарта республикымнай түлөөлэгшэд — СССР-эй АН-ай Сибириин отделениин Буряадай филиалай, Буряадай гүрэнэй багшанарай институдай эрдэмтэд хабаадаба. Буряад орондо ниитын болон политическэ эрдэмые дэлгэрүүлгын дүй дүршэл тухайда тэдэнэр суглараршадта хөөрэhэн байна.

И. ЯРНЕВСКИЙ,
БГПИ-гэй багша.

той АТС ашаглагдажа эхилбэ.

Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада Тохой тосхон танигдашагүй болотороо хубиланхай. Шулуугаар баригдаhан хоёр дабхар байшангууд, уужам, hаруул байрын гэрнүүд үргэн үйлсэнүүдтэнь жэрылдэнэ. Тосхоной ногоорулгада ехэ анхарал хандуулагдана.

Социальна шэглэлэй барилгада саашадаашье гол анхарал хандуулагдажа байха. Колхозниггуудай ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын байшан, больница, аптекэ, hурагшадай ажалай ба амаралтын лагерь, нийтын бани наhын сагта баригдахаар хараалагдана. Үйлсэ, харгынуудые заhабарилха, тосхонуудые гэрэлтүүлхэ, ногоорулха, арниг сэбэр байдалые hайжаруулха талаар үшөө ехэ ажал хэгдэхэ ёhотой.

Гэбэшье энэ үедэ хэгдэжэ байhан социально-соёлой, хүн зоной ажаhуудалай эрилтэнүүдые хангалгын барилганууд мэдээжэ эрилтэдэ гүйсэд хүрэхэ ёhотой. Юуб гэхэдэ, хүн зоной, илангаа залуушуулай эрилтэ эрид дээшэлжэ байна ха юм.

Тиихэдэ колхозой түб hууринда хүн зоной эрилтэ зарим тэды хангаха эрхэ байдал түхеэрэгдэдэгшье hаа, отделени болон малшадай холын байрануудта горитой hайн культбазануудые, банинуудые, байрын hайн гэрнүүдые бариха хэрэгтэ анхарал үшөө багаар хандуулагдана. Энэ дутагдалые саашадаа усадхаха эрэгтэйбди.

Жэлэй дүрбэн сагта малшадые комплексноор хангалга тухай асуудал сельсоветэй гүйсэдкомой шанга хиналта доро байдаг. Ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэд, соёлшод отара, гүүртэнүүдээр ябадаг юм. Хубсаhа оёхо захилнууд, худалдаа наймаан хомор эд бараа асарха гуйлтанууд хүн зоной ажалаар абтана. Соёлой хүдэлмэрилэгшэд харуулаа агитаци үргэлжлүүлэн «малшадай булангуудые» шэмэглэдэг, концерт, агит-эжэгүүдые харуулдаг, нүүдэл библиотекын хүдэлмэрилэгшэд номнуудые hэлгэжэ байдаг, лекцинүүдые уншадаг.

Хүн зоной ажабайдалые hайжаруулха хэрэгтэ хүдөөгэй Соведэй депутадууд, эдэбхитэд саашадаашье анхаралаа ехээр хандуулжа байха юм.

Д. АЮШЕЕВ,
Сэлэнгын районой Загастайн сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

бар хүсөөр хэгдэдэг хүдэлмэри оньhожоруулагданагүй, малай гарзалха ушар олон гэжэ элидхэлшэ, мүн үгэ хэлэгшэдшье тэмдэглээ. Энээнhээ уламжалан, районой ажахынууд үнгэрэгшэ жэлдэ 1 миллион 367 мянган түхэриггэй гарзада орохон байна.

Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулбашье, элидхэлшэ районой промышленна предприятинуудай хүдэлмэриин дүнгүүдые тодорхойгоор согсолhон байна.

Леспромхоз болон лесхозууд, харгы барилга-заhабарилгын участок, хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинат, хэлхээ холбооной узел болон райпотребсоюзай хүдэлмэридэ дутагдалнууд бии байпаар. Эдэ предприятинуудта ажалай журам шангадхаха, хүн бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин шанар hайжаруулха эрилтэ мүнөө табигдаад байна гэжэ хэлэгдээ.

КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1984 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, нютагай Соведүүдэй хүдэлмэриие hайжаруулха шухала гэжэ сесси дээрэ хэлсэгдэhэн байна.

Яруунын районно Соведэй гүйсэдком хүтэлбэрилхы, эмхидхэхы үүргэеэ улам дээшэлүүлжэ, арбан нэгэдэхи табан жэлэй экономическа болон социалис хүгжэлтын түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэлтые хангаха арга боломжотой гээд онсолон тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Э. БУДАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ШУХАЛА УУЛЗАЛГА

Жэмhэгэй сельскэ Соведэй байшангай актова зал соо hаяхана хүн зон олооро суглараба. Тэдэнэр КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. Д. Таханов, районой түбэй больницын ахамад врач Г. П. Нилова, хэлхеэ холбооной узелай, худалдаа наймаанай болон бусад эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзахаяа эндэ ерэhэн байгаа бшуу.

Жэмhэг hууринда саад болон яслинууд дуталдана, нийтын бани баригданагүй, айлнуудта телефонууд үсөөн, медицинскэ хангалта муугаар эмхидхэгдэнхэй гэжэ суглаан дээрэ сэхэ хэлэгдэhэн байна. Эдэ бүхы асуудалнууд сельскэ Соведэй сесси, гүйсэдкомой заседани дээрэ оло дахин зүбшэн хэлсэгдэдэг, холын хараатай хэмжээнүүдшье хараалагдадаг юм.

Зүгөөр эдэ асуудалнуудаар абтаhан шиидхэбэринүүдынь саарhан дээрээ үлэдэг юм гэжэ совхозой хүдэлмэришэд гомдолоо элирхэйлээ.

Совхозой холын гүүртэ болон отаранuудта ажаллагшадые медицинскэ талаар хангалга илангаяа бирагүй гэжэ заагдаба. «Түргэн туhаламжын» машина үгы гэhэн шалтаг урдаа бараад эндэхи медицинын хүдэлмэрилэгшэд холын отаранууд, гүүртэ болон фермэнүүдтэ ажаллагшадта медицинскэ туhаламжа үзүүлнэгүй, үбшэнhөө hэргылхэ хүдэлмэри ябуулагданагүй гэжэ суглаанда хабаадагшад тэмдэглэhэн байна.

Эдэ бүхы дутагдалнуудые ойрын сагта усадхаха гэhэн шиидхэбэри суглаан баталан абаба.

Ц. ДАРМАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Гүрэнэй ород драмын театрай байшан соо Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдаhан Улаан-Үдэ хотын хүүгэдэй тоосоото концерт hаяхан болобо.

ТООСООТО КОНЦЕРТ ҮНГЭРБЭ

...Театрай харагшадай зал соо хүүгэд ба ехэшүүл олооро сугларанхай. Сценын ара таладахи хүшэгэдэ үлгэгдэhэн «Хүгжэм эб найрамдалай болон арадуудай хоорондохи харилсаа холбоое бэхижүүлнэ» гэhэн уряатай зураг энэ концертын гол удхые тайлбарилна. Уданшьегүй гоё hайханаар хубсаланхай үхибүүд—искусствын 9-дэхи hургуулиин хоровой отделениин hурагшад сценэ дээрэ гаража, эб найрамдал тухай дуугаар концертые нээбэ.

Удаань хүүгэдэй хүгжэмэй 1-дэхи, 2-дохи, 3-дахи, 4-дэхи, 5-дахи, 6-дахи, 8-дахи hургуулинуудай, искусствын 8-дахи ба 9-дэхи hургуулинуудай эдир хүгжэмшэд, дуушад бэлиг шадабарияа харуулhан байна. Концертын үедэ тэрэниие анхаралтайгаар адаглан хаража байхада, чанзистнар, скрипачнууд болон дуушадай ансамбльнууд юрэнхыдөө ород, буряад арадай дуунуудые, найруулгануудые, оперонуудhаа хэhэгүүдые гүйсэдхөө. Дээрэ дурсагдаhан коллективүүд соohоо искусствын 8-дахи hургуулиин чанзистнуудай ансамбль, Хүүгэдэй хүгжэмэй 5-дахи hургуулиин Е. А. Горшковагай хүтэлбэрилдэг ород арадай дуунуудай хоор ба буряад дуунай ансамбль, хүгжэмэй 6-дахи hургуулиин баянистнуудай ансамбль болон Ю. В. Худей гэгшын хүтэлбэрилдэг хүүгэдэй духовой оркестрэйхид харагшадай үндэр сэгнэлтэдэ хүртэhэн байна. Тиин энэ концерт хүүгэдэй бэлиг шадабариин харалга дуунай ехэ hайндэр боложо үгөөшье hаа, тайлбарилмаар хэдэн асуудал байна гэжэ hанагдаа hэн. Концертын удаа республикымнай Соёлой министерствын методическа кабинедые даагша В. И. Тепловтой уулзажа хөөрэлдэбэбди.

—Энэ концертые урдахи жэлнүүдтэй сасуулан харахада, тэдээндэ хүрэхэгүй байна, —гээд В. И. Теплов хөөрөөгөө эхилнэ. —Мүнөөдэрэй нээлтэ гэжэ тооломоор, hонирхолтой шэнэ коллектив гэхэдэ, хүүгэдэй хүгжэмэй 4-дэхи hургуулиин симфоническа оркестр болоно. Симфоническа оркестр байгуулха гээшэ хүндэхэн лэ хэрэг. Багша Р. В. Заримовагай хүтэлбэрилдэг энэ оркестр байhаар мүлирхэ гэжэ найданабди. Баян дүршэлтэй хүгжэмшэн Ю. В. Худей гэгшын оркестр бидэниие гүйсэдхэхы бэлиг шадабаряараа дахин баясуулаа. Тиихэдэ хүүгэдэй хүгжэмэй 4-дэхи, 5-дахи hургуулинуудай хоорой коллективүүд, 6-дахи hургуулиин аккордеонистнуудай ансамбль ба ород арадай дуунуудай хоор, 1-дэхи, 3-дахи hургуулинуудай скрипачнуудай ансамбльнуудые hайшаамаар. Гэхэтэй хамта дутуу дунданууд дээрэ тогтонгүйгөөр гарахын аргагүй. Концертдэ буряад болон ород арадуудай инструментнүүдэй оркестрнүүд, виолончелистнүүдэй ансамбль хабаадаагүй. Баянистнуудай, дуушадай ансамбльнууд, хоорой коллективүүд үсөөн байгаа. Тиихэдэ хатарай нэгэшье номерой концертдэ оруулагдаагүйнь халагламааршье, харамтайшье байна. Иихэдээ искусствын hургуулинуудай хореографическа отделенинүүдэй ажал хараагдабагүй гээшэ. Тэрэшэлэн концертын үедэ хүүгэдтэ зорюулагдаhан буряад дуунууд үсөөн байба. Республикымнай композиторнуудай хүүгэдтэ зорюулагдаhан дуунууд олоор бэшээ hаань, булта баясаха бэлэйбди. Тобшолон хэлэхэдэ, тус концерт хүүгэдэй хүгжэмэй hургуулинуудай ажалай хэр зэргэ ябажа байhыень харуулба. Зарим талаар амжалташье туйлагдаа, гэбэшье дутуу дунданууд үшөө дайралдаhаар. Тиимэhээ эдир бэлигтэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгээ бүри эршэмтэйгээр ябуулха гэhэн зорилгомнай бидэниие олон юумэндэ уялгална,— гээд В. И. Теплов хөөрөөгөө тобшолоо hэн.

Х. СОКТОЕВ.

ТАСС ХИЛЫН СААНАҺАА

ОЛИМПИИН УГ ЗОРИЛГОНУУДЫЕ НАНГИНААР САХИХА!

Олимпиин хартиин дүримүүдые, ёhо гуримуудые бүдүүлигээр хазагайруулжа байhан США-гай зонхилхы бүлэгөөрхэндэй харата ябуулгануудые уласхоорондын олониитэ, дэлхэйн оронуудай хэблэл эрид буруушаана, Олимпиин наадануудай үндэр ехэ, нангин зорилгонуудта үнэн сэхэ байhанаа элирхэйлэн баталhан СССР-эй ба бусад оронуудай Национальна олимпийскэ комитедүүдэй мэдүүлгэнүүдые дэмжэнэ, хархис хүсэнүүдэй халдалгануудые шүүмжэлнэ.

ПРАГА. Хархис политическэ зорилгонуудаа бэелүүлхын тула США-гай захиргаан зунай олимпийскэ наадануудые hамбаашалхые хүсэнэ. Тэрэнэй тухиралга дэмжэлгээр орон дотор Советскэ Союзай ба бусад социалис оронуудай спортсменүүдтэ эсэргүүгээр шэглүүлэгдэhэн социализмда зүрюу харша харата ябуулганууд орон дотор дэбэргэгдэнэ гэжэ «Руде право» газетэ бэшэнэ.

Жагсаалнуудые эмхидхэжэ, социалис оронуудай спортсменүүдые хэhээхэбди гэжэ занадаг олон тоото хархис эмхинүүд Лос-Анджелеста харата хэрэгүүдээ эдэбхижүүлhэн байгаа гээд газетэ тэмдэглэнэ. Эдэ бүгэдэ олимпийскэ зорилгонуудта яашье таарахагүй оршон байдал тогтооно. Эдэ бүгэдэ арадуудай хоорондохи хани барисаанда, үгэеэ ойлголсолгодо зүрюу харша байна.

УЛААН-БААТАР. Лос-Анджелеста болохо Олимпиадада Монголой спортсменүүдэй хабаадалсахагүй байhан тухай МНР-эй Национальна олимпийскэ комитедэй шиидхэбэри спортсменүүдэйнгээ аюулгүйе, нэрэ хүндые хамгаалха гэhэн зорилгонуудhаа үндэhэтэй гэжэ МОНЦАМЭ агентство тэмдэглэнэ.

США-да социалис оронуудай спортсменүүдые хэhээхэбди гэhэн заналтанууд соностоно. США-гай захиргаанай ябуулганууд яашье таарахагүй байна гэжэ МНР-эй спортивна олониитэ нэгэнтэ бэшэ заагаа hэн. Монголой спортсменүүд Олимпиадада спортын үнэн сэхэ мүрысөөндэ эршэмтэйгээр бэлдэhэн байгаа. Гэбэшье өөhэдынгөө гутамшаг муухай политическэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула тэрэниие хэрэглэжэ байдаг американ засагаархидай гэмээр Монголой спортсменүүд Олимпиин наадануудта хабаадаха аргагүй болобо гэжэ агентство тэмдэглэнэ.

ХАНОИ. Энэнь США-гай хархис бүлэгөөрхидэй харата ябуулгануудhаа үндэhэтэй гэжэ СРВ-гэй НОК-гой түрүүлэгшэ Та Куанг Тиен совет спортсменүүдэй XXIII Олимпиин наадануудта хабаадажа шадахагүй байhан тухай СССР-эй НОК-гой шиидхэбэриие тайлбарилхадаа мэдүүлээ.

Олимпиин мүрысөөнүүдтэ социалис оронуудай спортсменүүдэй хабаадалсалгада hаад ушаруулхые hанаашалдаг экстремис элдэб эмхинүүдые США-гай засагаархид эдэбхитэйгээр дэмжэнэ гэжэ тэрэ хэлэбэ. СССР-эй НОК-гой шиидхэбэри эдэ наадануудые политическэ зорилготойгоор хэрэглэхые hанаашалдаг США-гай захиргаанай ябуулгануудта ёhотойл харюу болобо гэжэ сэгнэлтэй. Олимпиин уг зорилгонуудай ерээдүйн түлөө харюусалгатай байлгада СССР-эй ба бусад социалис оронуудай Национальна олимпийскэ комитедүүдэй абаhан шиидхэбэринүүд үндэhэлнэ. Уласхоорондын олимпийскэ хүдэлөөндэ ушаруулагдаhан гарза хохидолой түлөө США-гай захиргаан лэ харюусаха ёhотой гэжэ Та Куанг Тиен тэмдэглэбэ.

ВАШИНГТОН. Олимпийскэ хартиие хазагайруулhанай, социалис оронуудhаа ерэхэ спортивна делегацинуудта Лос-Анджелеста таарамжатай эрхэ байдал байгуулаагүй байhанай түлөө харюусалгаhаа холодуулхые США-гай захиргаан оролдожо байна. «Олимпийскэ хүдэлөөнэй уг зорилгонуудта» манай правительство «гүйсэд дүүрэнээр талархажа байна» гэжэ президент Рейган олимпийскэ галай Нью-Йоркhоо Вашингтондо асаргадаhантай дашарамдуулан, Сагаан байшан соо үнгэргэгдэhэн баяр ёhолол дээрэ үгэ хэлэхэдээ, билдагууша хуурмагаар баталба. Бүхы гүрэнүүдые Олимпиадада хүндэмүүшэ халуунаар угтахын тула бүхы юумэ хэхэбди гэжэ Рейган убайгүйгөөр мэдүүлhэн байна. Американ захиргаан хадаа олимпийскэ суртал hургаалнуудые «эгээл нангинаар сахигша» гээшэ гэжэ харуулхые Сагаан байшанай толгойлогшын hэдэhэниинь гайхал түрүүлнэ.

Хэрбээ Лос-Анджелеста фашис, Советскэ Союзда зүрюу харша hүйдхэлтэ бүлэглэлнүүдэй гаргуу муухай аашануудые гаргажа байhанhаань уламжалан, минии болон минии гэр бүлын аюулгүйе сахиха гуйлтатайгаар Лос-Анджелесай Олимпиин наадануудай эмхидхэлэй комитедэй президент П. Юберродой засагаархидта хандажа байхадань, Рейган спортсменүүдые «хүндэмүүшэ халуунаар» угтахабди гэжэ найдуулжа байhаниинь гайхалтай бэшэ гү? Сагаан байшанай толгойлогшын худал хуурмаг найдуулгануудые американ хэблэлшье буруушаана. Олимпиадада засагаархидай бэлэдхэл Советскэ Союзда зүрюу харша шэнжэтэйгээр үнгэрөө, энээниие коммунизмда эсэргүү бүлэгүүд hайшаан дэмжэhэн байна гэжэ «Вашингтон пост» газетын шэнжэлэгшэ Т. Босвелл тэмдэглэнэ. СССР-эй спортсменүүдтэ эсэргүү дайсан харша ябуулгануудые зайсуулан саража шадахагүй байhан тухай захиргаанай баталамжанууд ой ухаанда орошогүй бшуу.

САН-ФРАНЦИСКО. Лос-Анджелестахи Олимпиадада совет спортсменүүдэй хабаадалсаха аргагүй болохынь тула Вашингтон бүхы юумэ хэhэн байна гэжэ долоон хоногтоо нэгэ удаа гарадаг «Пиплз уорлд» журнал бэшэнэ.

НЬЮ-ЙОРК. «Ньюсуик» журналай эмхидхэhэн асуултын ёhоор, совет атледүүдэй хабаадалгагүйгөөр Олимпиин наадануyд hонигүй болохо юм гэжэ американецуудай 60 процент тоолоно. Олимпиин нааданууд бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ ёhотой гэжэ асуугдаhан хүнүүдэй олонхид тэмдэглэбэ. Имагтал энэнь коммунизмда эсэргүү ябуулгануудые номнодог дай жүрөөдэгшэ Вашингтоной дурыень гутаана.

ОТТАВА. Лос-Анджелестахи Олимпиин наадануудта хабаадахагүй тухай СССР-эй НОК-гой шиидхэбэриие дэмжэнэбди гэжэ «Врачнууд социальна харюусалгын түлөө тэмсэлдэ» Канадын дайн дажарта эсэргүү эмхиин национальна гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүн П. Кэппон мэдүүлээ. Энэ шиидхэбэриин үндэhэ баримтатай байhаниинь элитэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, американ газар дээрэ совет спортсменүүдые дайсан харша жагсаалнуудаар, hүйдхэлтэ ябуулгануудаар угтахые бэлдэhэн байгаа.

Мадагаскар, Конго, Марокко болон бусад оронуудай олониитэ, мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараадаг хэрэгсэлнүүд Рейганэй захиргаанай харата ябуулгануудые эрид буруушаана.

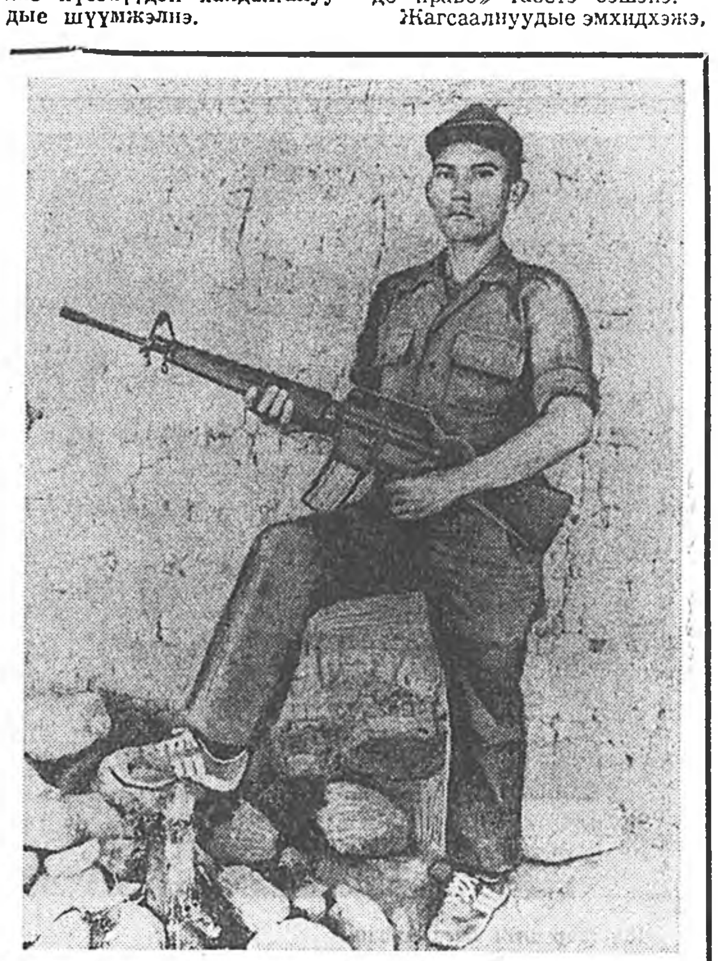

САЛЬВАДОР. Америкын тала барihан захиргаанай сэрэгшэд Фарабундо Мартиин нэрэмжэтэ Национальна сүлөөрэлгын фронтын отрядтай уулзахадаа алишье талаараа ехэ хохидолдо ороно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сальвадорой партизан дайсанhаа буляажа абаhан винтовко барьад байна.

ТАСС-ай фото.

Толилогдоогүй бэшэгэй мүрөөр

...УТАГДАЛ УСАДХАГДАБА

...Октябрьска районой Клю...ын 28-дахи гэргэ ажаhууг... газетын редакцида иимэ ... хандаhан юм. «1979 он... ...ahуужа байhан гэрэймнай ...алуун уhан гоожожол бай... ...тэндэ орохын аргагүй. ...эр дабхарта тэсэхын арга... ...нэр гутадаг. Сонхо, үүдэеэ ...нуудтаа сэбэр агаар оруул... ...болонхойбди. Нэгэдэхи, хо... ...арнуудта ажаhуугшадай ...най болон ажалай ветера... ...ндэтэ редакци, эдэ дутаг... ...садхажа ядашаhан 7-дохи домоуправлениин хүтэлбэрилэгшэдтэ өөрынгөө зүгhөө хандажа, туhалхыетнай гуйнабди».

Гушаад хүнэй гар табилгатай энэ бэшэгэй үндэhөөр редакци городой ажаhуудалай управлениин харьяата 7-дохи ЖЭУ-гай начальник В. Н. Васюгта хандахадаа, иимэ харюу абаhан байна:

«Ключевская үйлсын 28-дахи гэрэй подвал соо уhанай гоожохые болюулха зорилгоор дары хэмжээн абтаба. Тиигээшье соргонуудынь 1985 ондо капитальнаар заhабарилагдахаар хараалагдаба».

...түгшүүрилтэй шанга уласхоорондын эрхэ ...Николай Островский, Валерий Чкалов, Алексей ...Юрий Гагарин мэтын хүнүүдтэй тэнсэмээр ...й геройнуудые баруунай хуурмаг литературнуудта зүрюулэн табиха ёhотойбди»,— гэжэ уран ... Карпов хэлэнэ.

ДАРИЯА ХОДОДОО ХУУРАЙ БАЙЛГАХА

...Союзай Герой, ...зно Соведэй ...ий мир» журналай редактор В. В. ...рналист Юрий ...дээ.

...жильевич автор... ...жа байгаа hэн. ...үүдэнэй саа... ...хэбэритэй нам... ...рхань дуулдаха

...ва, В. Карповай ...гэhэн баримта... ...бүлэгүүдэй толи... ...ый мир» жур... ...уншажа дүүр... ...ин энэ зохеол ...аа манай хөө... ...

...одец» гэжэ по... ...ороноо хам... ...дайнай гол ...лководецой мэр... ...харуулан, эрэл... ...ор дайлалда... ...ровой ажаяба... ...рданхай. Би ар... ...уршада энээн ..., Архивна до... ...hайса үзөөб, ...ые таниха хэдэн зуун хүниие бэдэрэн оложо хөөрэлдөөб. «Манай үеын героинуудай» нэгэн болохо, бүхы напаараа сэрэгэй алба хэпэн хүнэй, бүхы эрдэм мэдэсэ, дүй дүршэл болон оюун ухаагаа Эсэгэ ороноо хамгаалха, залуу сэрэгшэдые хүмүүжүүлхэ нангин хэрэгтэ зорюулhан этигэл түгэс коммунистын ами наhанай баатаршалгые тон үнэн баримтануудта үндэhэлэн харуулхые эрмэлзэhэн байнаб.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай hургаалынь үшөөл түүхын хэрэг лэ болоодүй, мүнөөшье өөр тухайгаа эли тодоор, үбшэнтэйгөөр hануулhаар гэжэ үнэн зүрхэнhөө hанадаг хүм. Тиин бидэнэр—дайнай ветеранууд, уран зохёолшод, пропагандистнууд—тэрэ hургаалые али бүхы талаhаань гүнзэгыгөөр бодомжолон шэнжэлхэ, тиигээд коммунизм байгуулагша шэнэ үетэнүүдые, түби дэлхэйн эб найрамдалые мүнөөдэр сахижа байгаа хүнүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ шадамараар хэрэглэхэ ёhотойбди.

Би бүхы дайн соогуур ябажа гараа хүм. Элдэб юумэ хараа, үзөөб, фронтын лини олон дахин дабааб, хэдэн арбаад «хэлэнүүдые» нүхэдтэеэ хамта барижа асарагдаа hэн. Тиин бишье «Полководец» гэжэ зохёол дээрээ хүдэлхэдөө, хүнэй хаба шадалда хүрэшэгүй юумые совет солдадуудай гаталан туйлажа харуулhан баатаршалгануудтай ехэтэ гайхан танилсадаг байгааб. Тиигээд эндэ угаа шухалань юуб гэхэдэ, эдэнь ганса нэгэн хүнүүдэй бэшэ, харин хүн зоной мянга түмөөрөө харуулhан баатаршалга байгаал.

Техникэ болон буу зэбсэгэй талаар фашистнуудай булюу байха үедэньшье манай сэрэгшэд асари ехэ энэ хүсэндэ зүрюулэн, бүри ехэ хүсэ—нугаршагүй хатуу зориг, этигэл найдабари болон дайшалхы шадабариие зүрюулэн табиhан байна.

Иимэ түгэс этигэл найдабари, иимэ хатуу бата зориг болон бэеын тамирые хүмүүжүүлэн бүрилдүүлхэ гээшэ мүнөөшье зорилгонь байха ёhотой.

— Владимир Васильевич, наяд, онуудаи залуушуул урданайхида орходоо ехэ ондоо болонхой гэжэ хараада абаха хэрэгтэй бээз. Тэдэмнай ондоо эрхэ байдалда урган хүмүүжээ ха юм. Мүнөө армида ошохо хүбүүдэй эрдэм hургуулиин хэмжээн эрид дээшэлээ, тэдэнэр ехэ юумэ уншажа, мэдэхэ болоhон ябадаг...

— Та зүб хэлэнэт. Зүгөөр армимнайшье ондоо болоо гэжэ мартаха ёhогүйбди. Армида ошохо хүн бүхэнэй иимэ үндэр хэмжээнэй hургуулитай байхые мүнөө тэрэ эринэ.

Би хорин табан жэл армида алба хээб. Мүнөө Совет Армида hайн хүбүүд ерэнэ гэжэ залуу сэрэгшэдтэй минии харилсаhан дүй дүршэл байха тушаа эдир хүбүүд армиин албые бэлээр гараха, мүнөө үеын дайшалхы техникые түргэнөөр шудалха, солдадай ажабайдалай хатуу журамда ехэ ядаралгүйгөөр дадаха бшуу. Тиихэ тумань манай арадаи арми улам ехэ хүсэтэй байха. Тиимэ армиин богонихоншье hаа, бэлэн бэшэ, ерээдүйн ажабайдалда угаа туhатай hургуули гараhан залуу хүнүүдтэ тэрэ ехэ юумэ олгохо болоно. Эрдэм мэдэсэшье, мэргэжэлшье, бэеын хатуужал болон шанга зориг бии болгохо.

Армиин албанда залуушуулые зохихо ёhоор бэлэдхэхэ гээшэ бүгэдэ арадай сэг үргэлжын оролдолгонь болохо ёhотой. Тиин армида ошоhон хүбүүдэй дунда хаа-яа дайралдадаг хүдхэшүүл болон мын хара тахалhаа абарhан, мүнөө дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангажа байhан армида алба хэhэндээ омогорхоhон мэдэрэл тэрээндэ байха ёhотой.

— Манай залуушуул зохёолшын уран үгэдэ ехэ дуратай гэжэ мэдээжэ. Манай уран зохёолшод, журналистнууд, хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэд залуушуулай эрилтэ хэрэглэмжэ хэр хангана гэжэ та hанаха байнат! Мүн тиихэтэеэ хамта залуу уншагшадта та юу хүсэхэ, тэдэнэй магад, ямар нэгэн дутагдалыень тэмдэглэхэ байнат!

— Энэ асуудалда харюусахадаа, хэблэлэй тон ехэ үүсхэл тухай тобшохон хөөрөөнhөө эхилхэм. Энэ удха шанараараа угаа шухала, түсэб бодомжын талаар шэнэ зүйл харуулна. Гэбэшье мүнөө үеын сэрэгшые хүмүүжүүлхэ, бэлэдхэхэ хэрэгтэ шиидхэхээр асуудалнуудай бии байhаниинь ойлгосотой.

«Бэеын тамир түгэлдэр, элүүр энхэ, соггой дорюун, ажал хүдэлмэри хэхээр, Эхэ ороноо хамгаалхаар бэлэн байдаг залуу үетэниие хүмүүжүүлэн бүрилдүүлхые социалис общество тон ехээр хүсэдэг», Энэ hургуулиие шэнэлэн хубилгаха тухай КПСС-эй ЦК-гай проектhээ абтаhан мүрнүүд. Тиимэ даа, мүнөө хүбүүдые бага балшар наhанhаань армиин албанда бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Тиимэhээ hуража байгаа залуушуулые сэрэгэй-патриотическа талаар хүмүүжүүлгые hайжаруулха тухай энэ документ дотор байhан дурадхалнуудые би ехэтэ hайшаан уншаа hэм. Энэ хадаа бидэ бүгэдын хүсэеэ нэгэдүүлэн хүдэлхэ нэгэдэхи асуудал гээшэ.

Гэр бүлэдөө, hургуулида, ДОСААФ-ай эмхинүүдтэ, сэрэгэй-техническэ кружогуудта эрхим hайнаар бэлэдхэгдэhэн ахир түлюур амитадай түлөө, бидэнэр, ехэшүүл, харюусалга дааха зэргэтэйбди. Иимэ хүбүүд мүнөө үсөөн болоо. Гэбэшье, нэгэшье тиимэ хүн байха ёhогүй.

Хоёрдохи асуудалынь хадаа армиин алба хэжэ байха үедэнь ябуулагдаха хүмүүжүүлгын хүдэлмэри болоно. «Имагтал эритэ мэсээрээ хүсэтэй бэшэбди» гэhэн, Сэрэгэй хэблэлээр гараhан ном соогоо би энэ талаар өөрынгөө hанал бодолнуудые найруулаа hэм. Залуу сэрэгшэ бүхэниие анхаралтайгаар адаглан шэнжэлжэ, имагтал тэрээндэ таарамжатай хүмүүжүүлгын аргануудые хэрэглэхэ шухала. Эндэ зорилго ямар бэ гэхэдэ, залуу солдат гү, али офицер уставай эрилтэнүүдые дүүргэхэ тэдыгээр хизаарлахагүй, армиин албые имагтал хүндэтэ уялга гэжэ тоолохо бэшэ, харин тэрэниие дээдэ патриотическа уялгаяа дүүргэхэ ябадал мүн гэжэ харадаг болохо ёhотой. Үхэлтэ тэмсэлэй үедэ гитлеровскэ сэрэгэй машиные нуга даража, Европые фашизмын... мүн. Юун бэ гэхэдэ, «Алдар солын баглаа» гэжэ арбан хоер ботито антологи хэблэн гаргагдахань. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда зорюулагдаhан прозо болон публицистикын эрхим зохёолнууд энээндэ оруулагдаха.

Твардовский, Симонов, Сурков, Исаковский, Лебедев-Кумач, Межиров, Недогонов, Абашидзе, Исаакян гэгшэдэй шүлэгүүд, Шолохов, Толстой, Соболев, Вишневский, Горбатов, Платонов, Эренбург, Стаэский, Павленко гэгшэдэй прозо ба публицистикэ окопонууд болон землянкануудсоо зохёогдоо бэлэй. Тэдээн соо хэлэгдэhэн юумые тэрэниие бэшэгшэд нюдөөрөө хараhан, зүрхөөрөө мэдэрhэн байха юм. Тиин ямар нэгэн баримтанэй, үйлэ хэрэг бүхэнэй саана зоригжуулхы нэгэл гол бодол хододоо байдаг hэн гэбэл: совет хүнүүд илагдашагүй, юундэб гэхэдэ, гансал өөрынгөө ами наhа, өөрынгөө гэр хамгаална бэшэ, харин ерээдүйн үетэнүүдэй аша гусалан ёhоор ажаллаха hада амгалан ёhоор ажаллаха арга боломжые аршалан хамгаална. Имагтал энэ гол бодол манай сэрэгшэдтэ хүсэ шадал, эрэлхэг зориг нэмээдэг байгаа, имагтал энэ бодол литературыемнай дали жэгүүртэй болгодог бэлэй. «Алдар солын баглаада» олон мянган зохёол, тэрэ тоодо документнүүд болон фотографинууд оруулагдаха юм. Тэдэ хадаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай бүхы шатанууд тухай, Полярна дүхэригhөө эхилээд, Хара далай хүрэтэрхи бүхы фронтнуудта болоhон тулалдаанууд тухай уншагшадта удаа дараалуулан хөөрэжэ үгэхэ. «Алдар солын баглаагай» нэгэдэхи боти уншагшадта хүрэжэ, ехэ hайшаалаар угтагдаба. Илалтын 40 жэлэй ой хүрэтэр бүхы 12 том гараха юм.

«Алдар солын баглаа» хадаа дайнай үедэ ами наhаяа алдаhан фронт болон тылэй олон миллион хүнүүдтэ мүнхэ дурасхаал болохоhоо гадна, залуушуулай саг үргэлжэ уншаха номынь болохо гэжэ этигэнэм. Эдир залуушуулнай баатарлиг ябадалнуудта хэзээ бүхэндэ дуратай байха бшуу. Залуушуулдамнай жэшээ абаха хүнүүд заатагүй хэрэгтэй, арюун hайхан сэдьхэл, баатарлиг ябадалнууд Николай Островский, Валерий Чкалов, Алексей Маресьев, Юрий Гагарин мэтын хүнүүдтэй тэнсэмээр абари зантай геройнууд хэрэгтэй. Эндэ ямар дутагдалтайбибди гэхэдэ, уран зохёолдо манай байгуулhан дүрэ образууд бодото дээрээ бии байhан геройнуудтамнай олонхи ушарта хүрэдэггүй байна. Харин тэдээндэ хүрэмөөр дүрэ образуудые хаа яа байгуулхадамнай, залуу уншагшадай дунда хүдэлмэри ябуулха уялгатай хүнүүд—шүүмжэлэгшэд, библиотекарьнүүд, номдо дуратайшуулай бүлгэмэй гэшүүд тэдэниие нэбтэрүүлхэ, уншуулха хүдэлмэри заримдаа hулаар ябуулдаг байха юм.

Мүнөө детективнэ болон детективнэшүү романууд айхабтар олон болонхой. Тэдээн соо зураглагдаhан «хэтэ гадна мүнөөнэй» миhэлзээhэн геройнуудынь ами наhаяа яажа «гоёор» үнгэргэхэб гэжэ мүрысэhэн шэнги үзэгдэдэг. Амидардаг байдалыньшье тэдээндээ тааруу: «виллэнүүд, ресторанууд, бассейнүүд, моридой урилдаан.. Харин зарим студентнэр эдэ мэтын ном худалдадаг хонжоо наймаашадта хахад стипендиеэ үгэдэг, нүгөө зариманиинь тэрээнhээ фото-буулгабариень абаха гэжэ гүйлдэдэг байна. Тиимэhээ унтари коктейль хоёрые гол болгоhон тэдэ мэтын, илангаяа баруун тээhээ ерэhэн зохёолнуудай социальна болон ёhо заншалай талаар хүргэдэг хорые үнэншэмэ тодоор харуулха гээшэ гансал литературна шүүмжэлэгшэдэй бэшэ, харин бидэ бүхэнэй зорилго мүн.

Юумые хэрэглэхэл гэжэ эрмэлзэхэ, ямаршье юумэ хэбэл хамаагүй гэhэн hаналнуудые манай үзэл сурталай дайсад совет залуушуулай дунда нэбтэрүүлэн тарааха, сэдьхэл абариень забхайруулха гэжэ оролдодог. Эли тодо зорилготой байха, ажал хэхэ, оюун сэдьхэл болон бэеынгээ тамир адли тэгшээр болбосоруулан хүгжөөхэ гээшэ аза жаргал юм гэhэн гол бодолые бидэ эдэ бүгэдэдэ зүрюулнэбди.

Мүнөө американ империализмын гэмээр дэлхэй дээрэ айхабтар аюултай хурса байдал тогтонхой. Тиин нэгэ багша эхэнэрэй мэргэнээр хэлэhэнэй ёhоор, «дайнай hүүлэй жэлнүүдэй дайнай урдахи жэлнүүд болохогүйнь тулада» бидэ бүгэдэ hэримжэеэ шангадхаха, ажал хүдэлмэриеэ улам эршэдхэхэ, социалис Эхэ оронойнгоо түгэс хүсые бэхижүүлхэ ёhотойбди. Манай хэрэг илан мандаха гэжэ бидэнэр этигэнэбди. Гэбэшье hаамайлдажа hанаа амархан hууха ёhогүйбди. Тиимэhээ дарияа хуурай байлгаха ёhотойбди.

ТОПИ

Мүнөөдэр В. И. ЛЕНИНЭЙ нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна пионерскэ эмхиин мүндэлһэн үдэр

ЭДИРХЭН НАҺАЯА ҺАНАН...

ЭДИР НАҺАН... Хүнэй наһан соо эгээл жаргалтай хаһа гэлсэдэг гээшэбди. Энэл үедөө хүнэй сэдьхэлэй хатуужалга гэхэ гү, али үзэл бодолой бүрилдөөн эхилдэг.

Минишье үетэн эдир наһанай богоһо дээгүүр алад харайжа гараһан бэшэ, харин үе сагайнгаа агаараар амилжа, эдеэгээр эдеэлжэ хүн болоо ха юм даа.

Би Курск хотодо түрэһэн хүм. Найман наһатайдаа (тэрэ үедэ үхибүүд найматайдаа һургуулида ородог байгаа гүбэ) Курск хотын 1-дэхи һургуулида ороо бэлэйб. Агууехэ Октябриин һайндэрэй урда тээхэнэ октябрятанууд боложо, улаан бүдөөр оёгдоһон табан хушуухануудые сээжэдээ зүүһэнээ мартадаггүйб. Мүнөөнэй октябрятанууд Володя Ульяновай дүрэтэй фабрична тэмдэгүүдые зүүдэг гээшэ ааб даа. Харин манай үедэ тиимэ юумэ байгаагүй.

Арбан наһаяа гүйсэхэдөө, пионер боложо, гурбан шэгшэгтэй улаан галстук хүзүүндээ уяулхадаа, сээжэдэ багташагүй омогорхолой мэдэрэлдэ абтаа бэлэйб.

— Ленинэй хэрэгүүдэй түлөө тэмсэхээр бэлэн бай! — гэжэ ахалагша вожатын хэлэхэлээр:

— Хододоо бэлэн! — гэжэ шанга гэгшээр харюусаад, гараараа ёһолон салют үгэхэдэм, тэндэ байһан багшанар, пионернүүд, комсомолшууд юундэшьеб энеэлдээ һэн. Тэрээндэнь дураа гутан алдабашье, пионер болоһондоо баярлаһан баярни диилэжэ, бишыхан гомдолни хоггүй хайлашаһан байгаа.

Арбан зургаатайдаа ВЛКСМ-эй зэргэдэ оргдоо. Саг хатуу байгаа. Баруун Европодо, тодорхойлон хэлэбэл, Германида «хүрин тахал» гэжэ нэрлэгдэһэн фашизм сабхиингаа түмэн тахануудаар хүршэ оронуудай газар дайдые дэбһэжэ эхилэнхэй һэн. Тиимэһээ бидэ—тэрэ үеын комсомолшууд хатуу тэмсэлдэ бэеэ бэлдэжэ байгаабди.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай эхилхын урда тээ дунда һургуулияа дүүргэжэ гараад, Курскын багшанарай институтда ороод һуража байгааб. Дайнай эхилхэлээр, намтай хамта һургуули дүүргэһэншье, пединститутда һуража байһаншье хүбүүд барандаа шахуу сэрэгтэ ошоо һэн. Бидэ—басагалшье военкомадые «дайлахабди». Теэд бэеынгээ элүүрээр зохихо заримашуулыемнай санинструкторнуудай богони болзорой һургуулида абаад:

— Таанарай хэхэ ажал эндэ олдохо! — гэжэ манда ойлгуулаа агша һэн.

1941 оной һүрөөтэ жэлдэ үнэхөөрөөшье бидэнэй хэхэ ажал ехэ байгаа даа! Хас тамгата фашис самолёдууд городыемнай үдэр бүри бомбодохо. Бидэ — комсомолшууд, городой олонитэ хүн зон түрэл хотоёо шадаха зэргээрээ хамгаалха гэжэ аһан тэмсэгшэ бэлэйбди. Фашистнуудай орожо ерэбэл, хаалта болохыень городоо бүһэлүүлэн, хоёр гарайнгаа холоншотор траншей малтагша һэмди. Гэрэй орой дээгүүр ээлжээгээр дежурлахаш, фугасна бомбонуудые унтараахаш.

Тиигээд лэ фашис булимтарагшадай городтомнай тулаша шахуу ерэхэдэнь, олонтой хамта эвакуацида ошолсохо баатай болоһон хүм. Тингэжэ хүби заяамни намайе Буряадай ниислэлдэ асарһан байна. Дайнһаа, нютагһаа холо ерээд байхада, досоо нэгэл ондоотой һэн. Тиигээд үнишье болонгүй, ажал эрижэ, ВЛКСМ-эй горкомдо ерээ бэлэйб. Е. Я. Горшкова тэндэ ажаллажа байгаа. 10-дахи дунда һургуулида ахалагша пионервожатаар хүдэлхыемни путёвко бэшэжэ үгөө. Тэрэ һургуули колхозно дэлгүүрэй ойрохи хоёр дабхар байшан соо оршодог бэлэй. Мүнөө тэндэ үдэшын (халаанай) һургуули байдаг.

10-дахи һургуулида А. Баранов, Е. Бурдуковская — яһала олон залуушуул хүдэлжэ байгаа. Поэт, мүнөө хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат болоһон И. А. Ким директорээр хүдэлэгшэ һэн.

Тус һургуулида пионервожатаар хүдэлжэ байхадам, пионернүүд ехэл эдэбхитэй һэн даа. Олонойнь эсэгэнэр, аханар фашистнуудтай дайлалдажа ябаа. Эдихэ, ууха юумэ хомор һааб даа. Зүгөөр үлэншэгшье һаа, тэрээндээ уйдахагүй, фашис булимтарагшадые үнэн зүрхэнһөө үзэн ядаха. Тиимэһээ дулаан бээлэй, оймһо эжынэртээ оюулаад, өөһэдынгөө карточкаар абаһан багахан хоолһоо нөөжэ суглуулаад, фронт руу посылкануудые эльгээдэг байгаабди.

А. П. Гайдарай «Тимур ба тэрэнэй команда» гэжэ номые пионернүүдтээ хамта уншаа бэлэйбди. Энэ ном уншаһанайнгаа һүүлээр тимуровска хүдэлөө эмхидхээ агша һэмди. Тимуровска командын гэшүүд фронтовигуудай бүлэнэртэ, үлгэ-һалга болоһон үбгэд, хүгшэдтэ ехэ туһаламжа үзүүлдэг байгаа.

Гадна пионернүүднай концерт бэлдээд, Улаан-Үдэдэмнай байгуулагдаһан госпитальнуудта ошожо, фронт дээрэ хүндөөр шархатаад, эндэ аргалуулжа байһан сэрэгшэдые һайхан дуунуудаараа, хатар наадаараа хүхеэдэг һэн. Советскэ Союзай зүг бүхэндэ нютагтай хүбүүд аргалуулжа байдаг һааб даа. Зариманайнь гэр бүлэ гитлеровецүүдэй эзэлээд байһан газарташье үлэнхэй һэн бэзэ. Үхибүүдэй концерт харахадаа, хүн бүхэн өөр өөрынгөө үри бэеые, дүүнэрые һанажа уярдаг байһаниинь хэлэнэгүй.

Эндэ минии хөөрэһэн үзэгдэлнүүд — 10-дахи һургуулиин пионернүүдэй үйлэ хэрэгүүд тухай дурдаашамни хадаа Буряадай пионерскэ түүхын бишыхан хуби гэшэ ааб даа. Иимэ хэрэгүүдһээ, иимэ үзэгдэлнүүдһээ ажабайдалаймнай түүхэ бүрилдэдэг шуу.

Манай 10-дахи һургуули шэнги һургуулинууд Улаан-Үдэдэмнай, республика доторнай олон байгаа. Тэдэ һургуулинуудай һурагшад — пионернүүд ба комсомолшууд — Эхэ оронойнгоо бэрхэтэй шэрүүн байдалые аб адляар хубаалдан, ёһотой совет хүнүүд боложо ургаа. Тиимэһээ би Буряадай пионерскэ эмхиин түүхэдэ хабаатай материалнуудые олон жэлэй туршада суглуулжа байнхайб. Зарим тэдэ материалнууд хэблэлэй хуудаһанда, нэрлэбэл, «Буряадай залуушуул», «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдтэ толилогдоһон байха.

Бүхэсоюзна пионерскэ эмхидэ В. И. Ленинэй нэрын олгогдоһоор энэ жэлдэ 60 жэл гүйсэхэнь. Буряадай пионер бүхэсоюзна пионерскэ эмхиин таһаршагүй хуби гэжэ мэдэнэбди. Тиимэһээ Буряад оронойэдир пионернүүд, пионерскэ хүдэлмэридэ бүхы наһаяа зорюулһан ветеранууд, республикын олонитэ мүнөө жэлэй һайндэрые баяр баясхалантайгаар угтажа байна гээшэ.

Буряадай пионернүүдэй һайн һайхан хэрэгүүдые тоолоожо барашагүй. Манай пионернүүдэй суглуулһан түмэр түдэгөөр БАМ-ай рельснүүдшье шудхагдаһан байха. Пионернүүд ажахынуудта гү, али субботнигуудта хүдэлжэ олоһон мүнгэеэ эб найрамдалай жасада эльгээдэг.

Нимэл өөдэргэнүүд, нимэл шударгынууд зандаа ургагты, Эхэ орондоо халуунаар дурлан, арад зондоо туһатай хүнүүд болохые оролдогты гэжэ пионер ба ахалагша пионервожата ябаһан наһаяа һанан-һанан, мүнөөшье пединститутда педагогико, пионерскэ практикум заадаг хүн хадаа таанарта, эдир үетэндэ, захиха байнам.

Һайн һурагты, ажалда дурлагты!

А. ДУРИНОВА,
Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто БГПИ-гэй багша, РСФСР-эй арадай гэгээрэлэй отличник.

ЕХЭ ЗҮБЛӨӨН... ХАБААДАЛСА...

Байгша оной майн 15-да Москвада залуу уран зохёолшодой Бүхэсоюзна зүблөөн эхилээ. Зүблөөнэй үедэ жанр жанраар хубааржа, залуу авторнуудай зохёолнуудые зүбшэн хэлсэлгэ болохо юм.

СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай эмхидхэһэн энэ хуралдаанда манай Буряадһаа залуу табан зохёолшод хабаадажа байна. Эдэ хэд бэ гэбэл, Хоринн райондо барилгашанаар ажаллдаг поэт Эрдэни Дугаров, Түнхэнэй районой «Саян» газетын таһагые даагша, Мүнхэ-Сарьдагай нэрэмжэтэ уран ... лэгые хүтэлбэ... Жорж Юбухаев ... гэ ажаһуудаг ... Носков, мүн ... ГИТИС-эй дэгэд... на курсада һураж... матург Степан ... эрдэмэй хүдэлм... Баяр Жигмытов ...

«Эхин», «Мүнг... жэ шүлэгэй ном... Жорж Юбухаев, ... дэр» гэжэ түрүү... солбоории орд... гаргуулһан Баяр ... ёрой шэнэ шүл... пилогдобо.

Жорж ЮБУ...

НЮТАГАЙМ ХА...

Хэзээ заяанай харгыбши?
Хэбтэгшэш мэдээ
орохоһоом,
Хабартаа хатуу талааршн
ургы
Хүхэрэн ургашаха
дороһоонь.
Эрьелэггүй гэдэргээ,
адагтаа
Эршэлжэ зорһон мүрэн.
Эрьехэ гэдэргээ нютагтаа
Эрмэлзэн ошоһон мүрни.
Үбэл, зунгүй дэлгээтэй
Үдэшэлгын, угталгын
харгы.
Эндэл манла бэлдээтэй
Эхинэй, түгэсэй үлгы.

Харгын хоёр ...
Харагдана ...
Хатажа ...

Харгын хоёр ...
Хонхор-ёнхор ...
Унтаржа ...

Харгын хоёр ...
Холые шэр...

Ханилнуудые ...

Харгын хоё...
Хара модон ...
Харгыда гар...

* * *

Баяр ЖИГМ...

ГОРОДОЙ БАЛЛ...

Тушаа урдамнай байгаг
Тура сооһоо
Буурал толгойтой эхэнэр
Бултайн гаража,
Хара, хүхэ, сагаан
гулабхаануудта
Хаяжа үгэнэл хилээмэнэй
бутархайе,
Хушан шара шэнисын
орооһо
Үбэлэй шэмэрүүндэ
Үбэлжэхэеэ үлэһэн
Жэжэхэн
шубуухайнуудташье —
Жэгшэнги шнисгалдай,
борьболоонуудташье
Хүртэлсэнэ.
Үншэн ганса хүгшөөдэй
Үглөөгүүр бүри тэдээндэ
гарана.

Үлэншэг ябі...

Хүшэршье, ...
Хүхюуншье ...
Үлөөһэн ур...
Үзэгдэнэ ...
Дайнай урд...

Даншье ху...

Сэлмэг нюд...
Сэрэгшэдэй ...

Али медсест...
Альгандаа ...

Шууята ...

Шубуудай ...
Һайхан сэд...
Һайн хүн! ...

ХАБАРТА—МАГТА...

Сэсэглэн мандалгын
Сэлмэг нюдэтэй хабар,
Борьболоогой шабжарааe,
Болор һайрамай хатарые,
Арьягар нарһанай
шэлбүүһэнэй
Али бүхы эшхэрээе,
Улаан бургааһанай
Уянгата шэбэнээе,
Сэнхир огторгойн харгые,
Сээжэдээ шэнгээһэн хатанта.
Ханхинаата жэмбүүр
шэнги,
Хашарһан мүнгэнэй

Хабарай ...

Бэе бэеэ ...

Бэелэл бол...
Хото город...
Хотогор ну...
Хан түрэ...
Хатан нэр...
Манине гар...
Магтаал ту...

БАҺАЛ ХУРЬГАДАА АДУУЛХАБДИ

Хоринн районой Үдын совхозой 1-дэхи отделенихадаа манай Баруун-Хасууртай юм. Би Баруун-Хасууртайн найман жэлэй һургуулиин 6-дахи класста һурадагби. Гурбан жэл соо пионерэй улаан галстук зүүжэ ябанаб.

Манай совхоздо ажалай ба амаралтын лагерь нажар бүхэндэ эмхидхэгдэнэ. Урда тээнь бишыхан һурагшадые абадаггүй һэн. Харин нёдондо би 5-дахи класс дүүргэхэдээ, тэрэ лагерьта хүдэлхэ дуратайгаа мэдүүлээ һэм.

Валентина Митыповна Санжиева түрүүтэй хэдэн багшанар тэрэ лагериие хүтэлбэрилөө һэн. Эхэһээ таһалагдаһан хурьгадые харууһалаабди. Тэдэниие ээлжээгээр адуулаад, үбшэлхэдэнь, арга шадалаараа аргалжа байгаад, һургуулиингаа эхилхэ болотор хараабди.

Хурьгадые адуулжа, хээрэ ябахада, ехэл гоё һэн даа. Түрэл дайдынгаа түхэл шарайе хаража, элдэб олон шубуудай дуулалдахые шагнажа, сэдьхэлээ ханахаш.

Гадна хурьгад бүхэнэй зан абариие адаглахада, ямар һонин бэ! Эхэһээ һая һалгаагдаһан багтаа хурьгад ехэл хайратай, эжынэрээ һанашаһан үхибүүд шэнги, иншэ тиишээ хаража байгаад, шэнгэхэн хоолойгоороо мааралдаха. Тиигэһээр шэнэ байдалдаа, бидэндээ тэдэнэр дадаа һэн.

Мүнөө жэлдэ баһал эндэмнай ажалай ба амаралтын лагерь эмхидхэгдэхэ. Би дүрбэдэхиие дүүргэһэн дүү хүбүүгээ дахуулаад, тэндэ ажаллаха, амарха һанаатайб. «Ажал хэһэн — ама тоһодохо», «Ажалгүйгөөр амидархагүйш» — гэжэ нагаса эжынгээ урда тээнь хэлэдэг байһан үгэнүүдэй удхые одоол нёдондо би бүхөөр ойлгожо абааб.

Совхозой хүдэлмэрилэгшэд манине ходо эрьедэг, туһалдаг байгаа.

Мүнөөдэр — бидэнэй һайндэр. Тиимэһээ В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна пионерскэ эмхиин түрэһэн үдэрөөр дашарамдуулан, Буряад оронойнгоо пионернүүдые — өөрынгөө үетэниие халуунаар амаршалнаб!

Түмэн ЦЫДЫПОВ,
Хоринн районой Баруун-Хасууртайн 8 жэлэй һургуулиин 6-дахи классай һурагша.

Зол жаргалта бага наһан. А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

ШЭНЭ НОМ

ЭМ ДОМТО УРГАМАЛНУУД

Түбэд медицинэдэ ородог эдеэнэй ургамалнууд («Пищевые растения в Тибетской медицине») гэһэн ном хэблэлһээ гараба. Буряадай филиалай Биологиин институтай научна хүдэлмэрилэгшэд Т. А. Асеева Ц. А. Найдакова хоёр энэ ном бэлдэһэн байна.

Эртэ урда сагһаа хойшо улад зон түбэд медицинын эди шэдеэр ходол һонирходог байһан, мүнөөшье һонирхоһон шэгээрээ. Буряадай филиалай Түбэдэй, Энэдхэг ороной медицинэ шэнжэлжэ байдаг таһагай научна хүдэлмэрилэгшэд Т. А. Асеева Ц. А. Найдакова хоёрой энэ ном гаргаһаниинь һайшаалтай.

Түбэд медицинын, «Чжудши» гэжэ тэрэнэй учебнигэй анха түрүүн бии болоһон тухайда, мүн эртэ урдын медициные шэнжэлхэ, энэ номые оршуулха хүдэлмэриин эхилһэн намтар тухайда авторнууд хуряангыгаар тогтоно. Зүүн зүгые шэнжэлдэг ородой элитэ эрдэмтэдэй нэгэн А. И. Позднеев болон бусад «Чжуд-ши» номые оршуулһан байгаа.

Хүнэй эдеэндэ оролсодог аад, бэе махабадта һайн, зарим үбшэниие аргалха шадалтай ургамалнууд тухай, тэдэнэй шэнжэ шанар, ургадаг газарыень энэ ном сооһоо мэдэжэ болоно. Тиигэхэ зуураа иимэ ургамалнууд түбэд, ород хэлэнүүд дээрэ, зариманиинь зурагтайгаар эндэ харуулагдана.

Түбэд медицинэдэ оролсодог ургамалнууд сооһоо аяар 700 гараниинь манай Забайкалида ургадаг гэжэ энэ ном соо хэлэгдэнэ.

Тарижа ургуулдаг ургамалнууд—рис, будаа, шэниисэ, ешмээн, обёос, горох, бобы, гэршүүхэ, огородой эдеэн гэхэ мэтэнүүдые бултыень медицинын талаһаа тодорхойлжо харуулагдана. Хээрын ногоонууд мүн лэ ингэжэ тайлбарилагдана.

Богонёор хэлэхэдэ, энэ ном сооһоо һонирхолтойшье, туһатайшье олон мэдээсэлнүүдые уншажа болоно.

Д. ЖУГДУРОВА.

ПРЕМЬЕРЭ БОЛОБО

Гүрэнэй Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын академическэ театрта Ц. Шагжинай «Будамшуу» гэһэн зүжэг харуулагдаба. Анха түрүүн 1954 ондо театрайхид энэ зүжэгые табиһан байна. Тиихэдэ Будамшуугай рольдо Буряадай АССР-эй габьяата артист Ж. М. Иванов наадаһан байха юм. Мүнөө, 30 жэлэй үнгэрөөд байхада, Буряадай АССР-эй арадай артист Михаил Елбонов зүжэгэй гол ролиие гүйсэдхэнэ. Энэ зүжэгтэ РСФСР-эй габьяата артист П. Николаев (Елбой), Буряадай АССР-эй арадай артистка Н. Токуренова (Пиглай), Буряадай АССР-эй габьяата артистнар Д. Сультимов, Б-Х. Рабданова (Шэрээтэ лама, Ямаахан), артист Ч. Ринчинов (Һорнин) хабаадана.

Б-Ц. ДАГБАЕВ,
театрай уран зохёолой таһагые даагша.

АГУУ КОМПОЗИТОРТА ЗОРЮУЛАГДАА

Ородой агууехэ композитор Н. А. Римский-Корсаковой зохёохы ажалда зорюулагдаһан симфоническа хүгжэмэй концертээр Буряадай гүрэнэй филармониин симфоническа оркестр 1983—84 онуудай сезониие түгэсхэбэ.

XIX зуун жэлэй 60-дахи онуудта оюун бэлигтэ композиторай зохёохы бэлигынь хүгжэн һалбарһан түүхэтэй. Арадуудай аман зохёолоор, үльгэр, онтохонуудаар угаа һонирходог һэн тула Римский-Корсаков тэдээндэ хүгжэм найруулжа, «Саһан хүүхэн», «Мянга нэгэ һүни», «Алтан эрэ тахяахан» гэхэ мэтын хүгжэмтэ зохёолнуудые бэшэһэн гэжэ бидэ мэдэнэбди.

Композиторай зохёохы ажалда симфоническа хүгжэмэй хэды ехэ һуури эзэлдэг байһаниие үнгэрһэн концерт харуулаа. «Шехерезада» гэһэн симфоническа сюитээр эхилжэ, оперно зохёолнуудай хэһэгүүдээр тус концерт түгэсэһэн байна. М. Балдаевай хүтэлбэри доро наадахадаа, бэлигтэй композиторай зохёоһон хүгжэмэй һайханиие оркестрэйхид гүйсэдөөр дамжуулжа шадаа.

Буряадай оперо болон баледэй академическэ театрай солистнар, Буряадай АССР-эй габьяата артистнууд Е. Кыштымова, Л. Третьяков гэгшэдэй концертдэ хабаадаһаниинь тэрэ үдэшын программые бүришье һонирхолтой болгоо. Римский-Корсаковой бэшэһэн оперонуудһаа аринуудые тэдэнэр гүйсэдхөө. Бүхыдөө тус концертын программа ехэ һонирхолтойгоор бүридхэгдэһэн байна гэжэ заабол тэмдэглэхэ ёһотойбди.

Ородой хүгжэмтэ классикада хандажа, сэгнэшэгүй ехэ баялигуудтайнь шагнагшадые танилсуулха хүсэлтэйгөөр оркестрэйхид тус концертые эмхидхээ ха юм. Тиин тэдэнэрэй зориһондоо хүрэһыень һүүлшын концерт гэршэлээ.

В. ЛАЗАРЕВА,
хүгжэм шэнжэлэгшэ.

ҺАНАГДАЖА ЯБАГДА...

УТА НАРИН коридор соогуур һаралтай шамдуу гэшхэлэн, актова зал руу ороходом, хүн зон суглараһан, шуугаатай байба. Баранай нюур дээрэ — баярай ошон. Зүб даа, эндэ мүнөө болохоёо байгааша уулзалга бултанда удаан хүлеэгдэһэн, хүн бүхэнэй наһанда удаахан һанагдан ябаха уулзалга ха юм.

Миндаһан дээрэ бэшээтэй буряад арадай аялганууд зэдэлнэ. Тингэжэ ямар бэ даа—нэгэ һайндэрэй болохоёо байһандал адли, бүри һаа һууридаа һуужа ядан, иншэ тиишэ энеэбхилэн хараашалжа һуудаһан ээлүүдгүй хүрэхэ юм.

Одоошье удаан хүлеэгдэһэн айлшаднай һубарилдаһаар орожо, студентнэр, багшанар багахан залай нэрьетэр халуун альга ташалгаар угтаба. Хүндэтэ уран зохёолшодоо харан байхадаа, элдэб олон һанал бодолнууд ерэнэ...

Һаял Ага-Хангилай дунда һургуулида һуража ябахадаа, буряад хэлэнэй урогто буряад уран зохёолшодой намтарые, зохёоһон зохёолшодой намтарые, зохёоһон зохёолнуудыень уншажа, сээжэлдэжэ, дүрыень фото-зураг дээрэ хаража байгша бэлэйбди. Мүнөө урдамни Ким Балков, Цырен Галанов, Гунга Чимитов гэгшэдэй бодото нюураараа һуужа һуухадань, ехэл һонин, үнэншэмөөр бэшэ байха юм.

Факультедэй литературна нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэ Василий Прокопьевич Трушкин энэ уулзалгые нээбэ. Василий Прокопьевич Ким Балков тухай ехэ дулаан үгэнүүдые дурдаа. К. Н. Балков баһал манай университедые дүүргэжэ гараһан юм ха, энэл аудиторинууд соо һуужа, эдэл багшанарта заалгаһан гэжэ ойлгоходо, угаа һонин. Зохёоһон зохёолнууд тухайгаа хэдэн үгөөр хэлээд, өөрынгөө дүтын нүхэр Александр Вампиловтай хамта үнгэргэһэн залуу наһан тухайгаа хөөрэбэ.

Надежда Осиповна Шаракшинова түүхэ ба хэлэ бэшэгэй факультедэй буряад таһагай яажа эмхидхэгдэһэн тухай, эндэ һураһан студентнэр тухай хэдэн үгөөр хөөрэжэ үгөө. Манай факультедые дүүргэһэн найман уран зохёолшод, эрдэмэй олон кандидат ба докторнууд, профессорнүүд урган гараа.

Цырен Галанов оурьяад уран зохёолшодой ябуулжа байһан ажал тухай тобшохоноор хөөрэбэ. Мүн баһа залуу бэшээшэд тухай ехэ һонирхолтойгоор хэлээ. Мүнөө үеын уран зохёолшодой урда ехэ харюусалгатай асуудал табигданхай. Алтан дэлхэй дээрэхи ажабайдалай амгалан тайбанай түлөө совет арад, манай Коммунис парти эрид шууд тэмсэнэ, оролдоно. Буряад уран зохёолшод энэ ехэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулна гэжэ ойлгогдоо.

Гунга Чимитовтэ үгэ үгтэбэ. Хорёод гаратай хүнгэн солбон хүбүүн мэтэ байраһаа һуга харайн бодоод, хоёр гараа дэлгээжэ, мэндэшэлгын халуун үреэл хэлэжэ, үгэеэ эхилбэ. Хүхюун дорюун зантай, энеэбхилһэн урин шарайтай Гунга Гомбоевич шүлэгүүдээ уран һайханаар уншажа, манине баясуулаа. «Инаг дураяа гам... наарай» гэһэн ... хадань бүхы ... зон нэгэ доро ... дуулаба. Урд... ража, залай ... лалдажа һууж... байгаа даа.

Уулзалгамнай ... тээшэ дүтэлжэ, ... шод бэлэг бол... ракшиновада ... рюулба.

Студентнүүд... ряад отделени... бюрогой секр... Раднаева хүн... халуун баяр... уулзалгын б... болгожо, гар... дые барюула... хан уулзалга... рэгтэй, иимэ ... үшөө олон да... зэ гэжэ найда... хэлээ. Тэрэнэй ... шөөн, суглар... наар альга та...

Д. ЖИГ...
А. А. Жда... жэтэ Эрхү... университе... хэлэ, бэшэгэй ... 1-дэхи курс...

ОНЬҺОН ХОШОО ҮГЭНҮҮД

Эдир наһанһаа
Эрэ боло,
Бага наһанһаа
Баранда һура.
Ажал хэжэ хүн болодог,
Алба хэжэ арадтаа
туһалдаг.
Дайсаниие үзэн ядагша
Дайдаяа аршалдаг.
Улаан галстук —
Улаан тугай шэгшэг,
Улаан хуулиин түлөө
Тэмсэлшэдэй шуһанай
үнгэ.
Аба, эжыгээ хүндэлдэг хүн
Арад зондоо үнэн сэхэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Партком ба мүрысөөн» — түрүү бэшэг. КПСС-эй ЦК-гай Политбюродо. «Тарилга дээрэ» —В. Трухинай репортаж. КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, облпрофсоведтэ болон ВЛКСМ-эй обкомдо.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Марксистско-ленинскэ һуралсал: түгэсхэлэй хэшээлнүүд» — суглуулбари.

Гурбадахи хуудаһанда. Агуу Илалтын 40 жэлэй ойдо. «Эб найрамдалай харгы» — В. Севальневай статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Шадамар бэрхэ пионернүүд» —Г. Шелкуновагай статья.

СЭНХИР ЭКРАН

В. И. ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ ПИОНЕРНҮҮДЭЙ БҮХЭСОЮЗНА ЭМХИИН БАЙГУУЛАГДАҺАН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.35 — Үглөөнэй гимнастика. 9.50 — «Элүүр энхэ байха гээ һаа». 10.00 — «Спортлотогой» 20-дохи тираж. 10.10 —Харын аюулые сахиха. 10.40— «Государственная граница»— уран һайханай фильм. 2-дохи фильм. 11.45 — Музейнүүд болон выставкын залнуудаар. 12.25 — Түбэй телевидениин ба бүхэсоюзна радиогой симфоническа болон эстрадна хүгжэмэй оркестрэй концерт. 12.55 — Баримтата фильм. 13.25 — «Раймонды многоликий образ». — фильм-концерт. 13.55 — «Пионери». 14.05 — Ургамалай аймаг. 14.50 — «Гэр бүлэ ба һургуули». 15.20 — Велосипедээр урилдалгаар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн. 15.40 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 17.05 — «Мишка, малыш и другие» — үхибүүдтэ фильм. 17.30 — Политическэ шэнжэлэгшэ Л. А. Вознесенскиин хөөрөөн. 18.00 — Мультфильм. 18.20 — «Хани харилсаан». 18.50—Гүрэнэй Омско ород арадай хоорой концерт. 19.35 — Баримтата фильм. 20.25 — «Пусть выступит он» — фильм-зүжэг. 22.00— «Время». 22.35 —Композитор Э. Колмановскиин зохёолнуудай концерт. 24.00 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Элүүр энхэ байха гээ һаа». 9.45 — Баримтата фильм. 9.55 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ программа. 10.25— Воронежой телестудиин программа.

Улаан-Үдэ. 11.45 — Буряад хэлэнэй хэшээл. 12.15 —Киножурнал. 12.25 — «Комсомол — минии хуби заяан»

Москва. 12.15 — Дүрэ бүгээлдэлгын барилдаагаар СССР-эй чемпионат. 13.45— «Энездэ зугаагай үдэшэ». 15.20 — «Бултанда зорюулагдаһан стадион». 15.50—СССР-эй уласхоорондын хүгжэмтэ 11-дэхи фестивалиин концерт. 16.50 — Барим... 17.50 — Үһан ... гөөр наадалгаар ... дын мүрысөөн. ... Румыниин ... командануул ... зит» — уран һайн... (1-дэхи, 2-дохи ... Хүгжэмтэ киоск. Уласхоорондын ... 21.00— «Амгалан ... багашуул!». 21.1... энхэ байлга, 2... 22.35— Үһан ... гөөр наадалгаар ... дын мүрысөөн. ... СССР-эй суглуул... манданууд. 23... лоор СССР-эй ... «Арарат» «Днепр...

Редакторай ... И. Р. Д...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54 зам. редактора—2-68-08 зам. редактора—2-62-62 отв. секретарь—2-50-52, секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-6436, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63 информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81., корректорская—2-33-61, выпускающие —2-35-95, отдел объявлений —2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина, ... Н-04638. Заказ № 115. Индекс ...